

LV

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

2015. gads

ES revīzijas īss apraksts

**Eiropas Revīzijas palātas 2015. gada
pārskatu ievadraksts**

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Tīmekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditorsECA

Plašāka informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā *Europa* (<http://europa.eu>).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2016. gads

Print	ISBN 978-92-872-5566-2	doi:10.2865/236554	QJ-04-16-526-LV-C
PDF	ISBN 978-92-872-5561-7	doi:10.2865/72702	QJ-04-16-526-LV-N
EPUB	ISBN 978-92-872-5577-8	doi:10.2865/026103	QJ-04-16-526-LV-E
HTML	ISBN 978-92-872-5587-7	doi:10.2865/926361	QJ-04-16-526-LV-Q

© Eiropas Savienība, 2016. gads

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

LV

2015. gads

ES revīzijas īss apraksts

**Eiropas Revīzijas palātas 2015. gada
pārskatu ievadraksts**

Dokumentā "2015. gads. ES revīzijas īss apraksts" ir sniegts kopsavilkums par Eiropas Revīzijas palātas (ERP) gada pārskatiem par ES budžeta un par Eiropas attīstības fondu budžeta izpildi 2015. gadā. Pārskatos ir apkopotas atziņas par ES finanšu pārvaldību minētajā gadā un formulēti ierosinājumi tās uzlabošanai. Ar tiem mēs palīdzam Eiropas Parlamentam un Padomei uzraudzīt, kā tiek izlietoti ES līdzekļi.

Tas, ka dalībvalstis un ES iestādes, nepārtraucot saskaņā ar 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmu iesākto ES darbību finansēšanu, meklēja iespēju risināt bēgļu krīzi un veicināt lielāku ieguldījumu ekonomikā, radīja ievērojamu spiedienu uz ES budžetu 2015. finanšu gadā.

Mūsu revīzijas darbs aptver dažādas un bieži vien sarežģītas ieņēmumu un izdevumu shēmas visos līmeņos – sākot ar ES, valsts un reģionālās pārvaldības iestādēm līdz pat konkrētiem saņēmējiem. Mēs sniedzam ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu pareizību un izceļam jomas, kurās ir vislielākais risks nepareizi izlietot ES līdzekļus. Mēs ziņojam arī par sistēmu, ko Komisija izmanto ES fondu darbības rezultātu pārvaldībai.

Tāpat kā iepriekšējos gados secinām, ka ES pārskati par 2015. gadu ir ticami, tomēr izdevumus joprojām ietekmē būtisks pārkāpumu līmenis (kļūdas). Saskaņā ar mūsu aplēsēm kopējais kļūdu līmenis 2015. gadā ir 3,8 % – tas ir labāk nekā iepriekšējos gados, taču vēl arvien ievērojami pārsniedz Palātas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni.

Palātas veiktā analīze liecina, ka dotāciju shēmām, kuru pamatā ir saņēmēja izdevumu atlīdzināšana, ir tendence uz augstāku kļūdu līmeni nekā maksājumtiesību shēmām. Mēs vēršam uzmanību arī uz riskiem, kas apdraud finanšu pārvaldību un kas ir saistīti ar finansiāla atbalsta sniegšanu aizdevumu, garantiju un kapitālieguldījumu veidā vai nu tieši, vai netieši no ES budžeta.

Ziņojot par ES darbības rezultātu pārvaldību, Palāta atkal uzsver nepieciešamību izstrādāt skaidrāku saikni starp ES jaunajām politiskajām prioritātēm, pašreizējiem stratēģiskajiem mērķiem un darbībām, ko ES pašlaik finansē. Šajā gada pārskatā galvenā uzmanība ir pievērsta tam, kā tiek pārvaldīti pētniecības un inovāciju jomas izdevumu darbības rezultāti.

Visbeidzot, mēs sniedzam ieteikumus, kā samazināt kļūdas un uzlabot ES budžeta kopējos darbības rezultātus. Starposma pārskatīšana, ko Komisija veic attiecībā uz ES izdevumu plāniem 2014.–2020. gadam, pašlaik dod iespēju krietni pārvirzīties uz priekšu izdevumu shēmu noteikumu vienkāršošanā un budžeta izmantošanu padarīt elastīgāku un mērķtiecīgāku, lai sasniegtu tos rezultātus, kas iedzīvotājiem ir vissvarīgākie.

Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētājs
Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Lappuse

02	Priekšsēdētāja ievadvārdi
05	Kopējie rezultāti
05	Galvenie konstatējumi un atziņas
07	Kas mēs esam
07	Ko mēs revidējam
09	Ko mēs konstatējam
09	ES pārskati sniedz patiesu un objektīvu priekšstatu
09	Aplēstais kļūdu līmenis joprojām ievērojami pārsniedz Palātas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni
16	Atlīdzināšanas izdevumos bija visvairāk kļūdu
18	Pārvaldības veidam ir neliela ietekme uz kļūdu līmeni
20	Koriģējošie pasākumi ietekmēja aplēsto kļūdu līmeni
21	Komisijas novērtējumu par risku un koriģējošo pasākumu ietekmi var uzlabot vēl vairāk
22	Kārtējā gadā un turpmākajos gados izmaksājamās summas ir lielas
23	Finanšu instrumentu arvien plašāka izmantošana rada lielāku risku
24	Vēl vairāk uzmanības jāpievērš darbības rezultātiem
28	Ieņēmumu un izdevumu jomas tuvplānā
29	Ieņēmumi
32	Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai
35	Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija

39	Dabas resursi
44	“Globāla Eiropa”
46	“Drošība un pilsonība”
47	Administrācija
49	Eiropas attīstības fondi (EAF)
52	Pamatinformācija
52	Revīzijas pieeja īsumā
54	Eiropas Revīzijas palāta un tās darbs
55	2015. gada īpašie ziņojumi

Galvenie konstatējumi un atziņas

2015. gada ticamības deklarācijas kopsavilkums

Eiropas Revīzijas palāta sniedz atzinumu bez iebildēm par Eiropas Savienības 2015. gada pārskatu ticamību.

Ieņēmumi par 2015. gadu kopumā ir likumīgi un pareizi.

Maksājumos par 2015. gadu ir būtisks kļūdu līmenis. Tāpēc par to likumību un pareizību mēs sniedzam negatīvu atzinumu.

Pilns ticamības deklarācijas teksts atrodams 2015. gada pārskata 1. nodaļā.

- ES pārskati par 2015. gadu bija sagatavoti saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un visos būtiskajos aspektos sniedz patiesu un objektīvu priekšstatu. Tāpēc mēs atkārtoti varējām sniegt atzinumu bez iebildēm par to ticamību. Tomēr atzinums par maksājumu pareizību ir negatīvs.
- Aplēstais kļūdu līmenis, ar kuru mēra pārkāpumu līmeni, 2015. gada maksājumiem ir 3,8 %. Tas ir labāk nekā iepriekšējos gados, tomēr ievērojami pārsniedz Palātas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni.
- Pārvaldības veidam ir neliela ietekme uz kļūdu līmeni. Mēs joprojām konstatējam gandrīz tādu pašu aplēsto kļūdu līmeni (4,0 %) jomās, ko dalīti pārvalda ar dalībvalstīm, un izdevumos, ko tieši pārvalda Komisija (3,9 %). Augstāko aplēsto kļūdu līmeni mēs atkal konstatējam izdevumos apakškatēgoriju "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" (5,2 %) un "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" (4,4 %) izdevumos. Viszemākais aplēstais kļūdu līmenis bija administratīvajos izdevumos (0,6 %).
- Kļūdu līmeni dažādās izdevumu jomās joprojām visvairāk ietekmē atšķirīgi riska modeļi, kas raksturīgi izmaksu atlīdzināšanas shēmām (ES atlīdzina attiecināmu darbību attiecināmas izmaksas, pamatojoties uz saņēmēju iesniegtajām izmaksu deklarācijām) un maksājumtiesību shēmām (nevis atlīdzina izmaksas, bet maksājumus veic, ja ir izpildīti nosacījumi). Izdevumu atlīdzināšanā kļūdu līmenis ir daudz augstāks (5,2 %) nekā izdevumos uz maksājumtiesību pamata (1,9 %).
- Koriģējošiem pasākumiem, ko īstenoja dalībvalstu iestādes un Komisija, bija pozitīva ietekme uz aplēsto kļūdu īpatsvaru. Ja nebūtu šo pasākumu, kopējais aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis 4,3 %. Kaut gan Komisija ir veikusi pasākumus, lai uzlabotu riska novērtējumu un koriģējošo pasākumu ietekmi, joprojām ir iespējami uzlabojumi.
- Ja Komisija, dalībvalstu iestādes vai neatkarīgie revidenti būtu izmantojušo visu tiem pieejamo informāciju, tie būtu varējuši novērst vai atklāt un izlabot nozīmīgu daļu kļūdu, pirms tika veikti attiecīgie maksājumi.

- Summas, kas jāizmaksā kārtējā gadā un turpmākajos gados, joprojām ir ļoti lielas. Tomēr Komisija nav izstrādājusi naudas plūsmas prognozi turpmākajiem septiņiem līdz desmit gadiem. Šāda prognoze ļautu ieinteresētajām personām paredzēt nākotnes maksājumu vajadzības un budžeta prioritātes.
- Arvien plašāk tiek izmantoti finanšu instrumenti, ko tieši nefinansē no ES budžeta un ko nerevidē Palāta, tāpēc gan pārskatbildība, gan ES politikas virzienu un darbību koordinācija ir pakļautas lielākam riskam.
- Rādītāji, ko Komisija izmanto darbības rezultātu mērīšanai, ir uzlabojušies, tomēr nepilnības ir saglabājušās. Komisijas ģenerāldirektorātu līmenī ir jāpilnveido arī vadības mērķi.
- Mēs konstatējam, ka salīdzinājumā ar Septīto pamatprogrammu ir panākti uzlabojumi pētniecības un inovācijas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", taču Komisijai vēl arvien ir ierobežotas iespējas uzraudzīt programmas darbības rezultātus un ziņot par tiem. Komisijas desmit jauno politisko prioritāšu saiknes ar stratēģiju "Eiropa 2020" un pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" stratēģisko satvaru ir jāizklāsta skaidrāk. Šīs neskaidrības var ietekmēt arī citas ES darbības.
- Lai gan dalībvalstis ir pienācīgā līmenī informētas par Palātas sniegtajiem ieteikumiem, tomēr ievērojami atšķiras ieteikumu ieviešanas formālās kontroles apmērs, un līdz ar to pierādījumi, ka valsts politikā un praksē ir notikušas pārmaiņas, ir pieticīgi.

Kas mēs esam

Mēs – Eiropas Revīzijas palāta – esam ES ārējās revīzijas iestāde. Saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību mūsu pienākums ir sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Mēs esam neatkarīgi no iestādēm un struktūrām, ko revidējam.

Ko mēs revidējam

ES budžets

ES budžeta izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis tās politikas mērķu sasniegšanai. Katru gadu mēs revidējam ES budžeta ieņēmumus un izdevumus un sniedzam atzinumu par to, kādā mērā gada pārskati ir ticami un kā ienākumu un izdevumu darījumi atbilst piemērojamiem tiesību aktiem un noteikumiem.

ES budžeta izdevumi 2015. gadā kopumā bija 145,2 miljardi EUR jeb aptuveni 285 EUR uz katru iedzīvotāju. Tas atbilst gandrīz 2,1 % no kopējiem ES dalībvalstu vispārējās valdības izdevumiem.

Eiropas Parlaments un Padome katru gadu lemj par ES budžetu atbilstoši septiņu gadu finanšu shēmai. Nodrošināt budžeta pienācīgu izlietojumu ir pirmām kārtām Komisijas pienākums. Aptuveni 80 % no budžeta izlieto saskaņā ar tā saukto dalītas pārvaldības metodi, tas nozīmē, ka dalībvalsts piešķir līdzekļus un pārvalda izdevumus saskaņā ar ES tiesību aktiem (piemēram, attiecībā uz izdevumiem ekonomikas, sociālās un teritoriālās kohēzijas vai dabas resursu jomā).

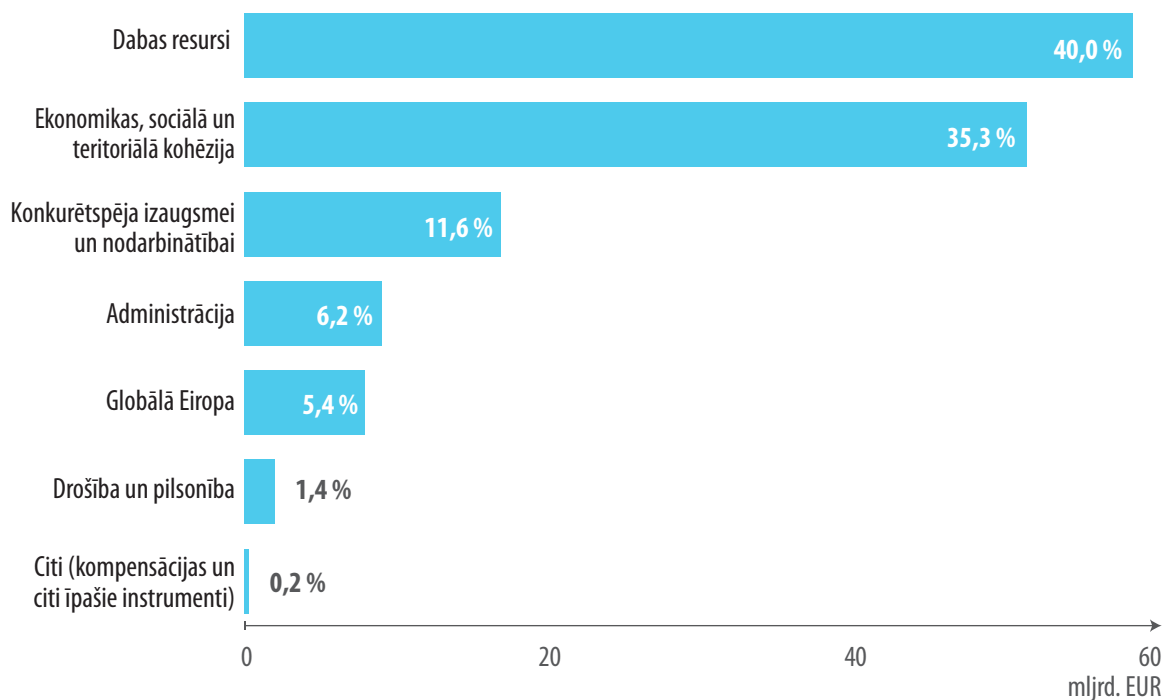
No kurienes nāk nauda?

ES budžetu finansē dažādiem līdzekļiem. Lielāko daļu veido dalībvalstu iemaksas, kas balstās uz to nacionālo kopienākumu (94,0 miljardi EUR). Starp citiem avotiem minami dalībvalstu maksājumi, pamatojoties uz iekasētajiem muitas nodokļiem un lauksaimniecības nodevām (18,7 miljardi EUR), kā arī pievienotās vērtības nodokli (18,3 miljardi EUR).

Kam šo naudu izlieto?

Ikgadējo ES budžetu izlieto plašam jomu klāstam (sk. **1. diagrammu**). Maksājumus veic, lai atbalstītu visdažādākās darbības – lauksaimniecībai un lauku un pilsētu teritoriju attīstībai, transporta infrastruktūras projektiem, pētniecībai, bezdarbnieku mācībām, to valstu atbalstam, kas vēlas pievienoties ES, vai palīdzības sniegšanai kaimiņvalstīm un jaunattīstības valstīm.

ES izdevumu kopsumma 2015. gadā (145,2 miljardi EUR)

ES izdevumus var iedalīt divos galvenajos izdevumu programmu veidos, un katram no tiem ir savi raksturīgie riska modeļi:

- o maksājumtiesību programmas, kurās maksājumus veic, ja ir ievēroti izvirzītie nosacījumi, piemēram, studentu un pētnieku stipendijas (konkurētspējas izdevumi), tiešais atbalsts lauksaimniekiem (izdevumi dabas resursu jomā), tiešais budžeta atbalsts (kategorija "Globālā Eiropa") vai algas un pensijas (kategorija "Administrācija");
- o atlīdzināšanas shēmas, kurās ES atlīdzina attiecināmu darbību attiecināmas izmaksas. Šādās shēmās ietilpst, piemēram, pētniecības projekti (konkurētspējas izdevumi), investīciju shēmas reģionālajā un lauku attīstībā (izdevumi kohēzijas un dabas resursu jomā), mācību shēmas (kohēzija) un attīstības projekti (kategorija "Globālā Eiropa").

Ko mēs konstatējam

ES pārskati sniedz patiesu un objektīvu priekšstatu

ES pārskati par 2015. gadu tika sagatavoti atbilstoši starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem un visos būtiskajos aspektos sniedz patiesu un objektīvu priekšstatu par ES finanšu rezultātiem minētajā gadā, kā arī par aktīviem un pasīviem gada beigās. Tāpēc mēs varējām sniegt atzinumu bez iebildēm par pārskatu ticamību (pārskati ir "pieņemti"), kā vienmēr kopš 2007. gada.

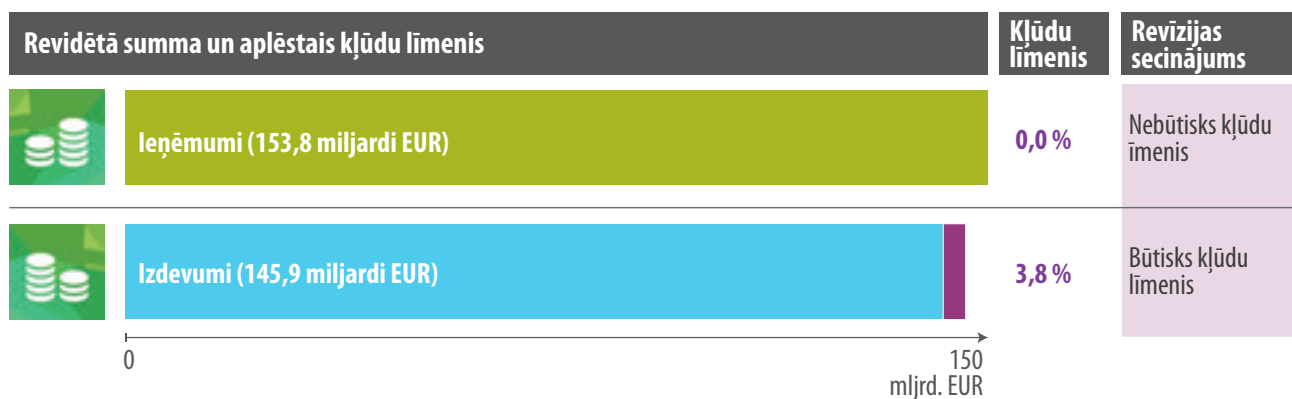
Aplēstais kļūdu līmenis joprojām ievērojami pārsniedz Palātas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni

Viens no galvenajiem ERP revīzijas darba elementiem ir pārbaudīt darījumu izlases no visa ES budžeta, lai sniegtu objektīvas un pamatotas aplēses par to, kāds ir kļūdu līmenis ieņēmumos un dažādajās izdevumu jomās.

2015. gada rezultāti ir apkopoti **2. diagrammā**. Plašāku informāciju par mūsu revīzijas pieeju un aplēsto kļūdu līmeni skatīt 52. un 53. lpp.

2. diagramma

Darījumu pārbažu rezultāti ES budžetam kopumā 2015. gadā

Aplēstā kļūdu līmeņa pamatā ir skaitļos izsakāmas kļūdas, kas konstatētas mūsu pārbaudītajā darījumu statistiskajā izlasē.

Attiecībā uz 2015. gadu mēs secinām, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks.

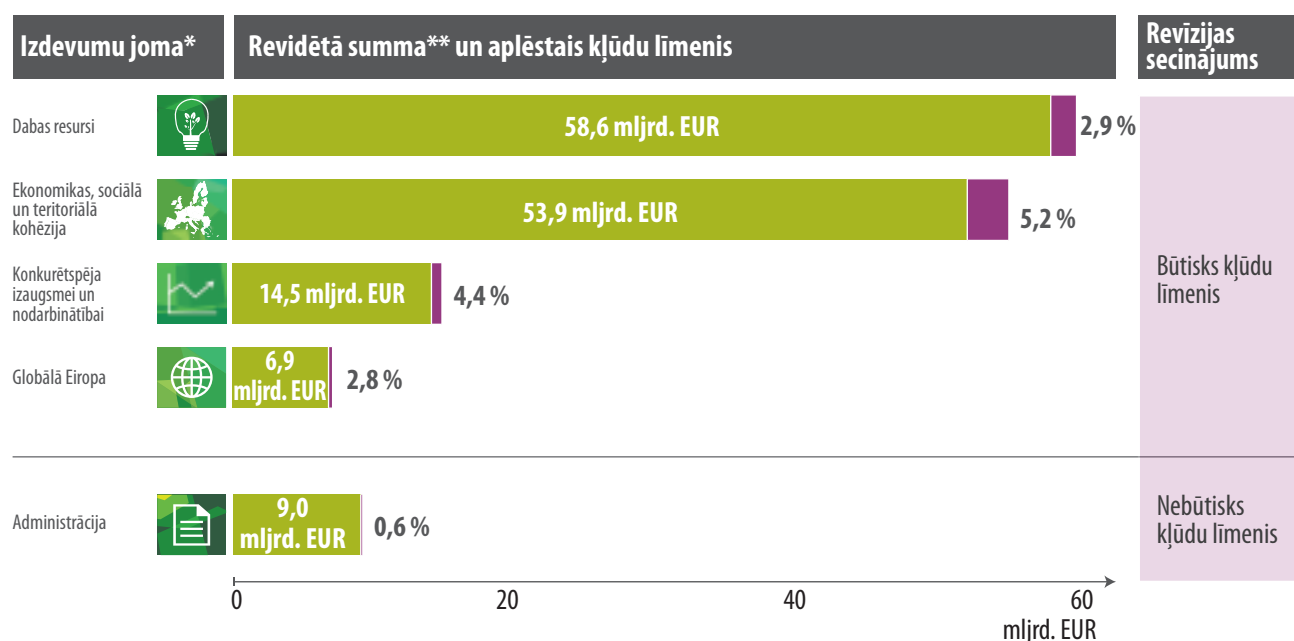
Izdevumu budžetam kopumā aplēstais kļūdu līmenis ir 3,8 %, un tas ir pamats negatīvam atzinumam par izdevumu pareizību (pareizības jēdziens ir paskaidrots 53. lpp.).

Pārbaudes sniedz arī rezultātus katrai izdevumu jomai, kā tas attēlots **3. diagrammā**.

Plašāka informācija par rezultātiem, ko ieguvām, pārbaudot ieņēmumus un katru izdevumu jomu, ir sniegta 29.–51. lpp. un izklāstīta 2015. gada pārskata attiecīgajās nodaļās.

3. diagramma

Darījumu pārbaūžu rezultāti ES izdevumu jomās 2015. gadā

% Aplēstā kļūdu līmeņa pamatā ir skaitļos izsakāmas kļūdas, ko savā revīzijas darbā esam konstatējuši, pārbaudot darījumu izlasi. Lai izveidotu šādas izlases un aplēstu kļūdu līmeni, mēs izmantojam standarta statistikas metodes (sk. 2015. gada pārskata 1. nodaļas 1.1. pielikumu).

* Mēs neesam sagatavojuši īpašu izvērtējumu par izdevumiem daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 3. kategorijā "Drošība un pilsonība", 6. kategorijā "Kompensācijas" un dažās citās izdevumu jomās (tie ir īpašie instrumenti, kuri neietilpst 2014.–2020. gada DFS, tostarp rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds un elastības instruments). Tomēr šajās jomās padarītais ir ņemts vērā Palātas vispārējā secinājumā par 2015. gada izdevumiem.

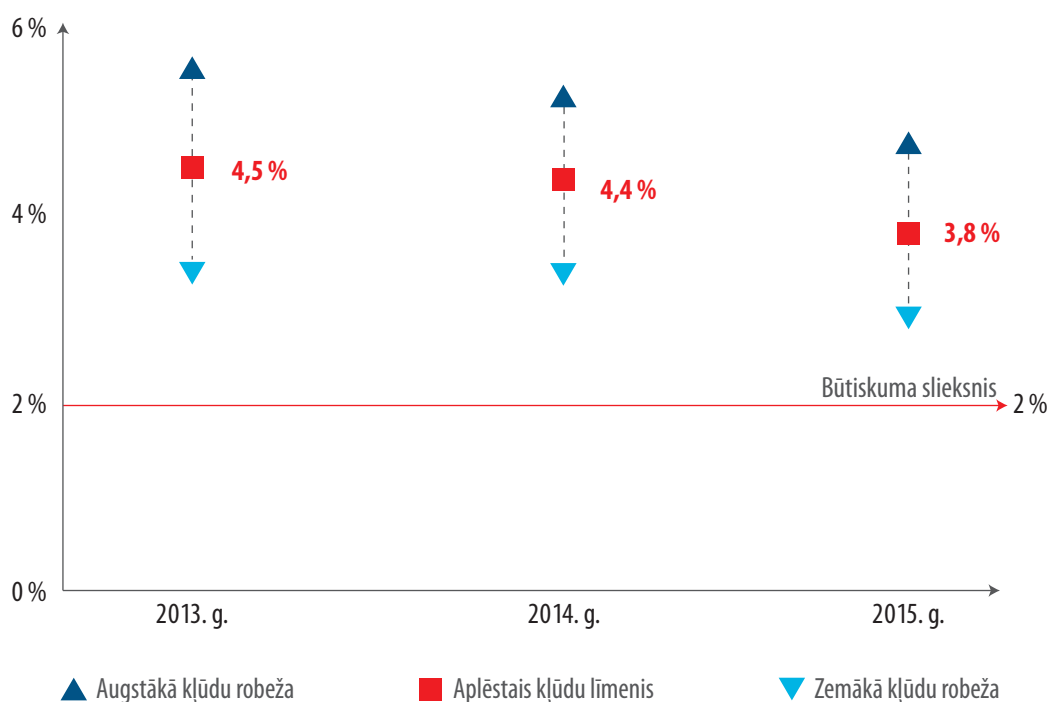
** 1. un 3. diagrammā attēlotās summas atšķiras tāpēc, ka mēs pārbaudām maksājumu darījumus tad, kad izdevumi ir radušies, iegrāmatoti un pieņemti. Avansa maksājumus pārbauda vienīgi tad, kad līdzekļu saņēmējs sniedz attaisnojumu par to izmantošanu un maksājums tiek dzēsts vai kļūst atgūstams.

Revīzijas rezultātu analīze

Aplēstais kļūdu līmenis, ar kuru mēra pārkāpumu līmeni darījumos, 2015. gada maksājumiem ir 3,8 % – zemāks nekā 2014. gadā (4,4 %) un 2013. gadā (4,5 %). Tas ir labāk nekā iepriekšējos gados, tomēr ievērojami pārsniedz Palātas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni (sk. **4. diagrammu**). Revīzijas rezultāti lielā mērā sasauca ar iepriekšējo gadu rezultātiem.

4. diagramma

Aplēstais kļūdu līmenis ES budžetam kopumā (2013.–2015. g.)

Piezīmes

Lai aplēstu kļūdu līmeni, mēs izmantojam standarta statistikas metodes. Mums ir 95 % pārliecība, ka datu kopas kļūdu līmenis ir diapazonā no zemākās līdz augstākajai kļūdu robežai (sīkāk sk. 2015. gada pārskata 1. nodaļas 1.1. pielikumu).

Tā kā 2015. gadā mainījās kopējās lauksaimniecības politikas tiesiskais regulējums, mēs savās darījumu pārbaudēs vairs neiekļaujam savstarpējo atbildību. Šādas kļūdas tika ņemtas vērā iepriekšējos gados (sk. izcēlumu par revīzijas pieejas atjaunināšanu).

Revīzijas pieejas atjaunināšana: sākot ar 2015. gadu, savstarpējās atbildības kļūdas ir izslēgtas no DFS 2. kategorijas "Dabas resursi"

Tā kā 2015. gadā mainījās kopējās lauksaimniecības politikas tiesiskais regulējums, mēs savās darījumu pārbaudēs vairs neiekļaujam savstarpējo atbildību. Šīs kļūdas 2014. gadā veidoja 0,6 procentpunktus no DFS 2. kategorijai "Dabas resursi" aplēstā kļūdu līmeņa. 2011.–2014. gadā to ikgadējā daļa no kopējā aplēstā kļūdu līmeņa bija no 0,1 līdz 0,2 procentpunktiem.

Kļūdas, izniekoti līdzekļi un krāpšana

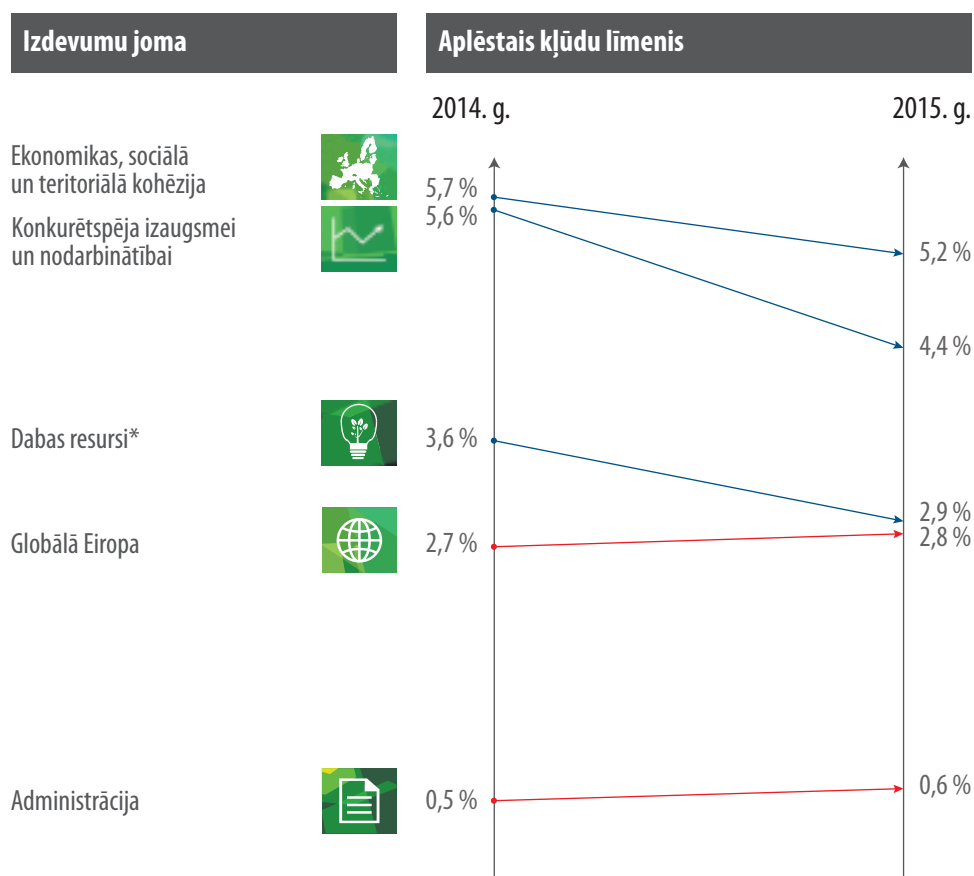
Mūsu aplēstais kļūdu līmenis attiecībā uz ES budžetu nav krāpšanas, nelietderīgi izlietotu vai izniekotu līdzekļu rādītājs. Tā ir aplēse par līdzekļiem, kurus nedrīkstēja izmaksāt, jo tie netika izlietoti saskaņā ar piemērojamajiem noteikumiem un tiesību aktiem. Tipiskas kļūdas ir maksājumi par izdevumiem, kas nebija attiecināmi, vai par pirkumiem, kas veikti, nepareizi piemērojot publiskā iepirkuma noteikumus.

Krāpšana ir tīša maldināšana nolūkā gūt labumu. Ja revīzijas gaitā rodas aizdomas par krāpšanu, ERP par šādiem gadījumiem ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), kurš veic vajadzīgo izmeklēšanu un turpmākus pasākumus sadarbībā ar dalībvalstu iestādēm. No aptuveni 1 200 darījumiem, kuru likumību un pareizību pārbaudījām 2015. gada revīzijās, mēs atklājām 12 gadījumus, kad radās aizdomas par krāpšanu (2014. gadā – 22 gadījumus), un tie tika nodoti *OLAF*. Visbiežāk aizdomas par krāpšanu bija saistītas ar interešu konfliktiem un mākslīgu apstākļu radīšanu, lai saņemtu subsīdiju, un tam sekoja attiecināmības kritērijiem neatbilstošas deklarētās izmaksas. Gada laikā, arī veicot darbu, kurš nav saistīts ar ticamības deklarāciju, mēs atklājām gadījumus, kas rada aizdomas par krāpšanu.

Aplēstā kļūdu līmeņa salīdzinājums 2014. un 2015. gadam, ņemot vērā daudzgadu finanšu shēmas (DFS), dažādo izdevumu jomu kategorijas, ir atspoguļots **5. diagrammā**. Kategorijās “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija”, “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” un “Dabas resursi” aplēstais kļūdu līmenis ir ievērojami samazinājies. Kategorijās “Globālā Eiropa” un “Administrācija” tas ir nedaudz paaugstinājies, salīdzinot ar 2014. gadu. Viszemākais aplēstais kļūdu līmenis bija administratīvajos izdevumos (0,6%), un tas nebija būtisks.

5. diagramma

Aplēstā kļūdu līmeņa salīdzinājums ES izdevumu jomās (2014. un 2015. g.)

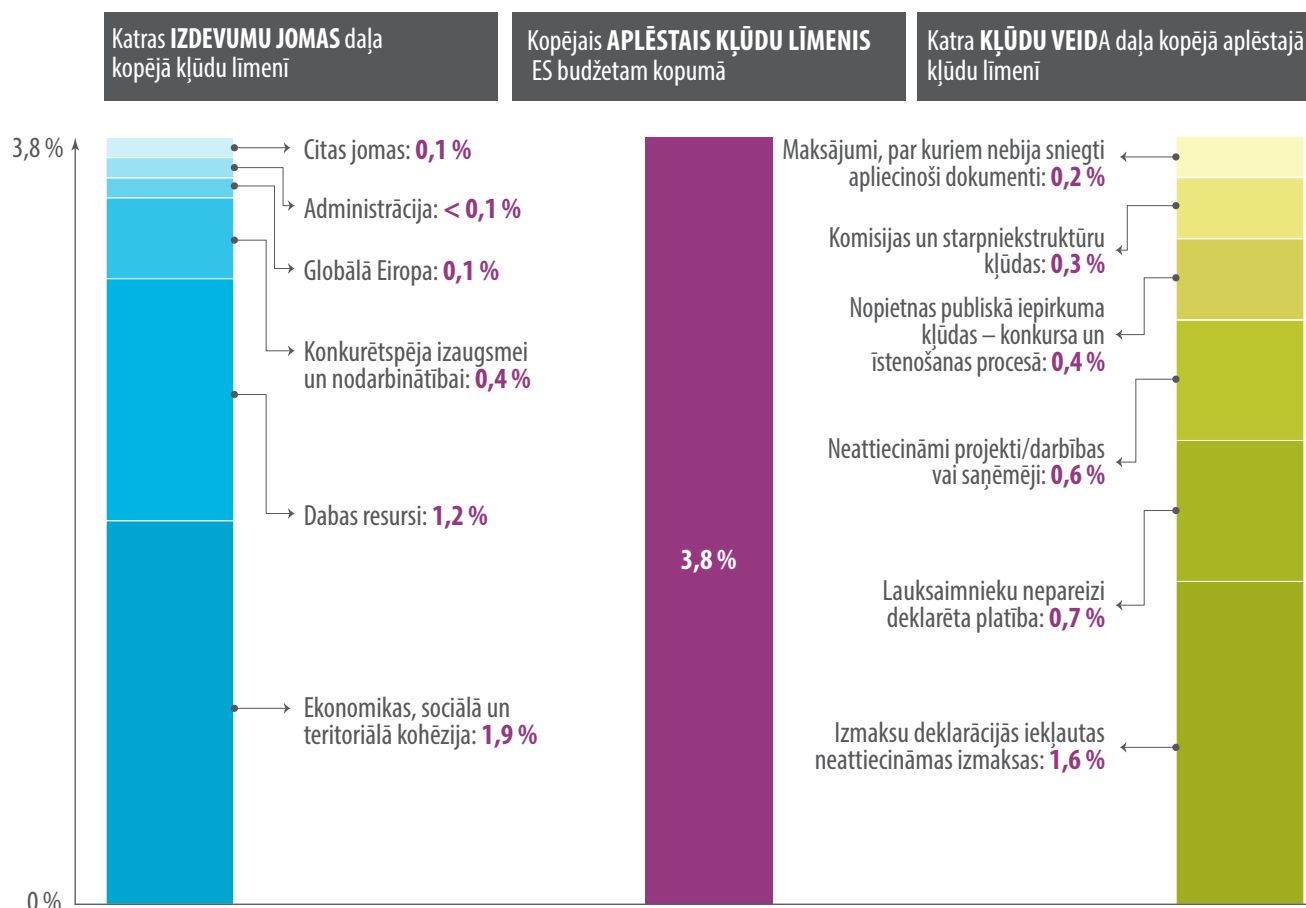

% Aplēstā kļūdu līmeņa pamatā ir skaitļos izsakāmas kļūdas, ko savā revīzijas darbā esam konstatējuši, pārbaudot darījumu izlasi. Lai izveidotu šādas izlases un aplēstu kļūdu līmeni, mēs izmantojam standarta statistikas metodes (sk. 2015. gada pārskata 1. nodaļas 1.1. pielikumu).

* Tā kā 2015. gadā mainījās kopējās lauksaimniecības politikas tiesiskais regulējums, mēs savās darījumu pārbaudēs vairs neiekļaujam savstarpējo atbilstību. Šīs kļūdas 2014. gadā veidoja 0,6 procentpunktus no DFS 2. kategorijai aplēstā kļūdu līmeņa (3,6%).

6. diagrammā ir attēlots, kā konkrētas izdevumu jomas sadalījumā pa DFS kategorijām ietekmē kopējo aplēsto kļūdu līmeni. Kategorijas “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija” izdevumi ir otra lielākā ES budžeta izdevumu daļa, un tajā ir visaugstākais aplēstais kļūdu līmenis. Tādējādi šo kļūdu īpatsvars aplēstajā kļūdu līmenī ir vislielākais (puse no kopējā līmeņa). Gandrīz visi izdevumi notiek izmaksu atlīdzināšanas veidā. Neattiecināmu izdevumu iekļaušana saņēmēju izmaksu deklarācijās un neattiecināmu projektu, darbību vai saņēmēju atlase veido trīs ceturtdaļas no 2015. gadam aplēstā kļūdu līmeņa šajā izdevumu jomā. Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi veido vienu septīto daļu no kļūdām.

6. diagramma Kopējā aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atkarībā no izdevumu jomas un kļūdu veida (2015. g.)

% Kopējā aplēstā kļūdu līmeņa daļa, kas izteikta procentpunktos.

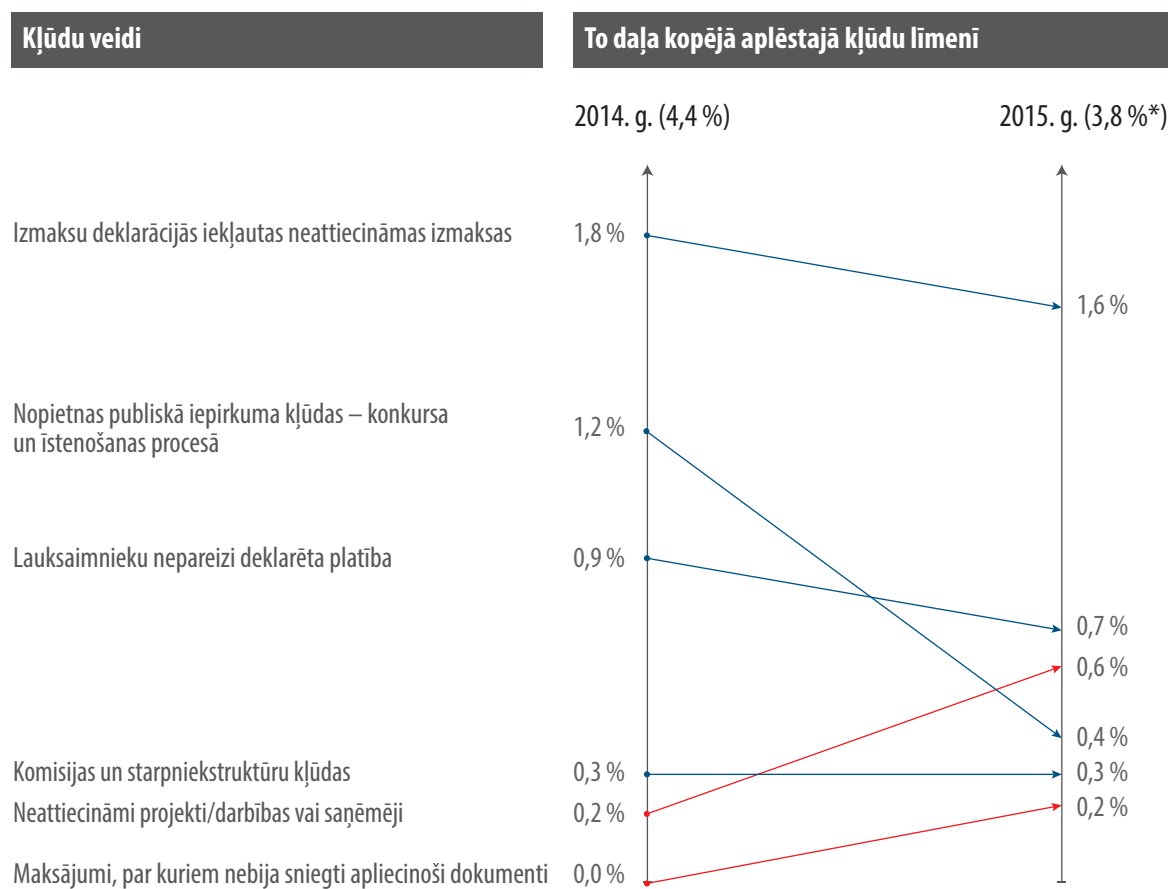
Kategorijai “Dabas resursi” ir atvēlēta ES budžeta lielākā daļa, un arī šīs jomas kļūdu īpatsvars kopējā aplēstajā kļūdu līmenī ir ievērojams, jo 2015. gadā tai aplēstais kļūdu līmenis bija augsts (gandrīz trešdaļa no kopējā līmeņa). Pārāk lielu lauksaimniecības platību deklarācijas veidoja vislielāko daļu šai izdevumu jomai aplēstajā kļūdu līmenī (vairāk nekā pusi). Kļūdas, kas saistītas ar neattiecināmiem saņēmējiem, darbībām vai izdevumiem, veido vienu piektdaļu. Vairāk nekā trīs ceturtdaļas dabas resursu jomas izdevumu ir Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) izdevumi, taču tajos kļūdu ir ievērojami mazāk (2,2 %) nekā lauku attīstības jomā (5,3 %), kurā savukārt augstāks kļūdu līmenis skar ieguldījumu izdevumus, kad uzņēmējdarbību lauksaimniecībā subsidē, pamatojoties uz attiecināmu izdevumu atlīdzināšanu.

Aplēstais kļūdu līmenis kategorijā “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” joprojām ir relatīvi augstāks nekā citās izdevumu jomās. Liela daļa izdevumu ir izmaksu atlīdzināšana, un kļūdas lielākoties ir saistītas ar saņēmēju deklarēto neattiecināmu personāla izmaksu vai netiešo izmaksu atlīdzināšanu. Attiecībā uz kategoriju “Globālā Eiropa” Komisijas pieņemtie maksājumi par nenotikušiem būvdarbiem, pakalpojumiem vai piegādēm kopā ar neattiecināmajām izmaksām, ko tā atlīdzinājusi, veido divas trešdaļas no kopējā aplēstā kļūdu līmeņa.

Lielāko kopējā aplēstā kļūdu līmeņa daļu joprojām veido izdevumi, kas neatbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, lai tos varētu apmaksāt no ES finansētajiem projektiem (*izdevumu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas*: 42 % no kopējā aplēstā kļūdu līmeņa). *Lauksaimnieku nepareizi deklarēta platība* (19 %) un *neattiecināmi projekti/darbības vai saņēmēji* (16 %) ir divas citas kļūdu grupas, kas lielā mērā ietekmē aplēsto kļūdu līmeni. Salīdzinājumā ar 2014. gadu *nopietni publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi* (11 %) šo līmeni ietekmēja daudz mazāk (sk. **7. diagrammu**).

7. diagramma

Kļūdu veidi un to daļa kopējā aplēstajā kļūdu līmenī: salīdzinājums par 2014. un 2015. gadu

% Kopējā aplēstā kļūdu līmeņa daļa, kas izteikta procentpunktos.

* Tā kā 2015. gadā mainījās kopējās lauksaimniecības politikas tiesiskais regulējums, mēs savās darījumu pārbaudēs vairs neiekļaujam savstarpējo atbilstību.

Atlīdzināšanas izdevumos bija visvairāk kļūdu

Finansējuma saņēmējiem veicamo maksājumu pareizs aprēķins bieži vien ir atkarīgs no pašu saņēmēju sniegtās informācijas. Šī iezīme ir īpaši svarīga izdevumu atlīdzināšanas darbībā.

ES izdevumos atkarībā no katras programmas izdevumu veida sastopamas turpmāk uzskaitītās kļūdas.

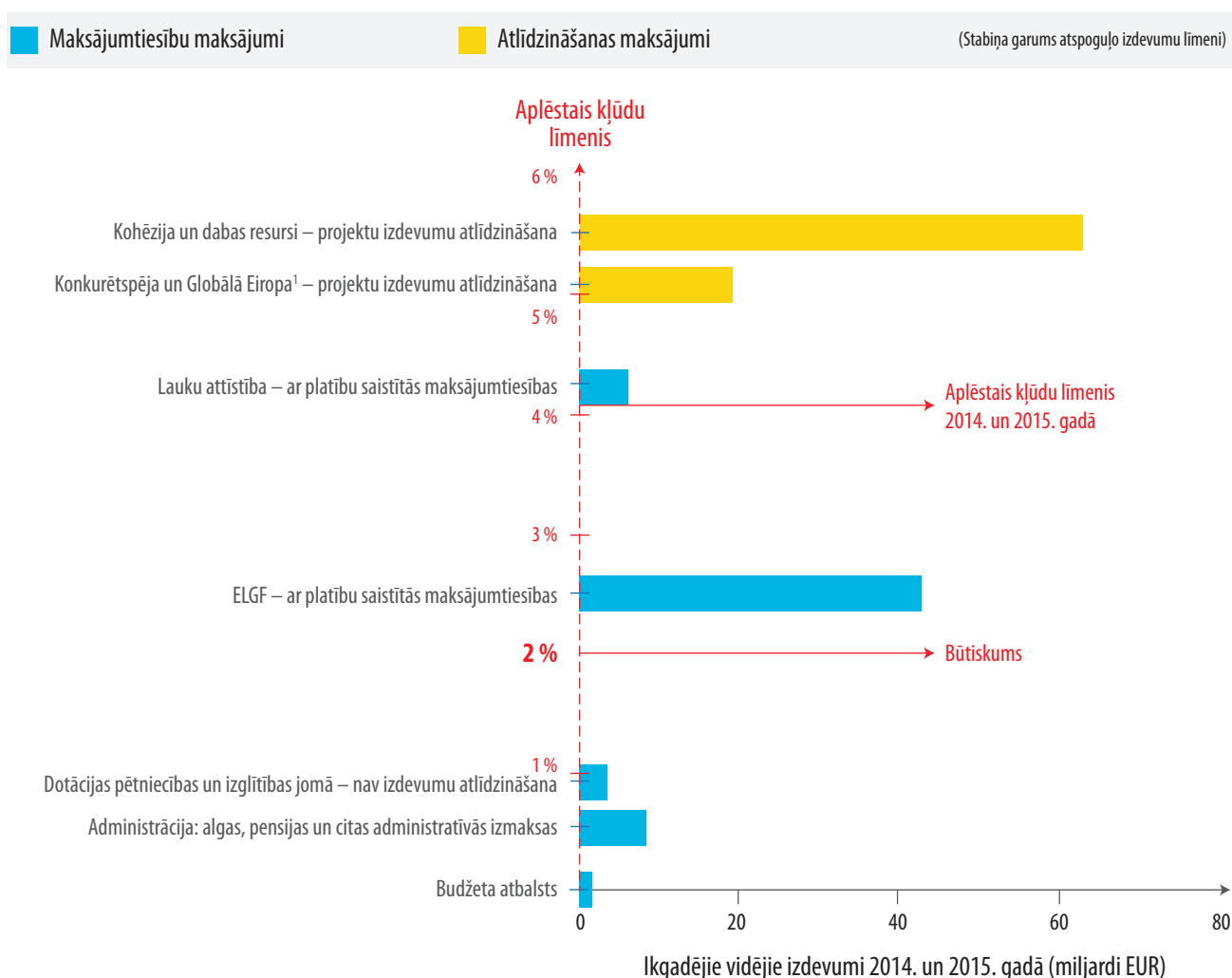
- *Izmaksu atlīdzināšanas izdevumos* aplēstais kļūdu līmenis ir 5,2 % (2014. gadā – 5,5 %). Tipiskas kļūdas šajā jomā ir izmaksu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas, neattiecināmi projekti, darbības vai saņēmēji, kā arī publiskā iepirkuma noteikumu nopietni pārkāpumi.
- *Maksājumtiesību programmās* aplēstais kļūdu līmenis ir 1,9 % (2014. gadā – 2,7 %), un tipiskās kļūdas attiecas uz gadījumiem, kad lauksaimnieki deklarē nedaudz lielākas lauksaimniecības platības.

8. diagrammas datu pamatā ir ES izdevumu revīzijas pārbaudes pēdējo divu gadu laikā, un tie nepārprotami liecina: jo sarežģītāka informācija tiek prasīta no saņēmējiem, jo lielāks ir kļūdu risks.

8. diagramma

Sakarība starp maksājuma pamatu un aplēsto kļūdu līmeni ES darījumos (2014. un 2015. g.)

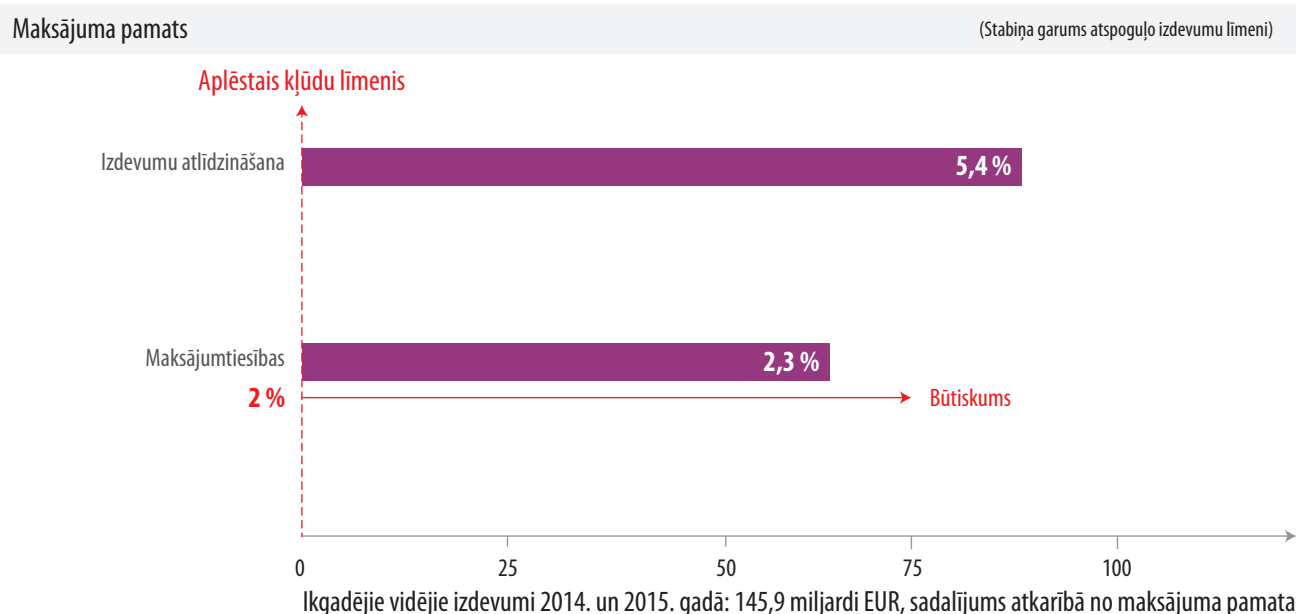
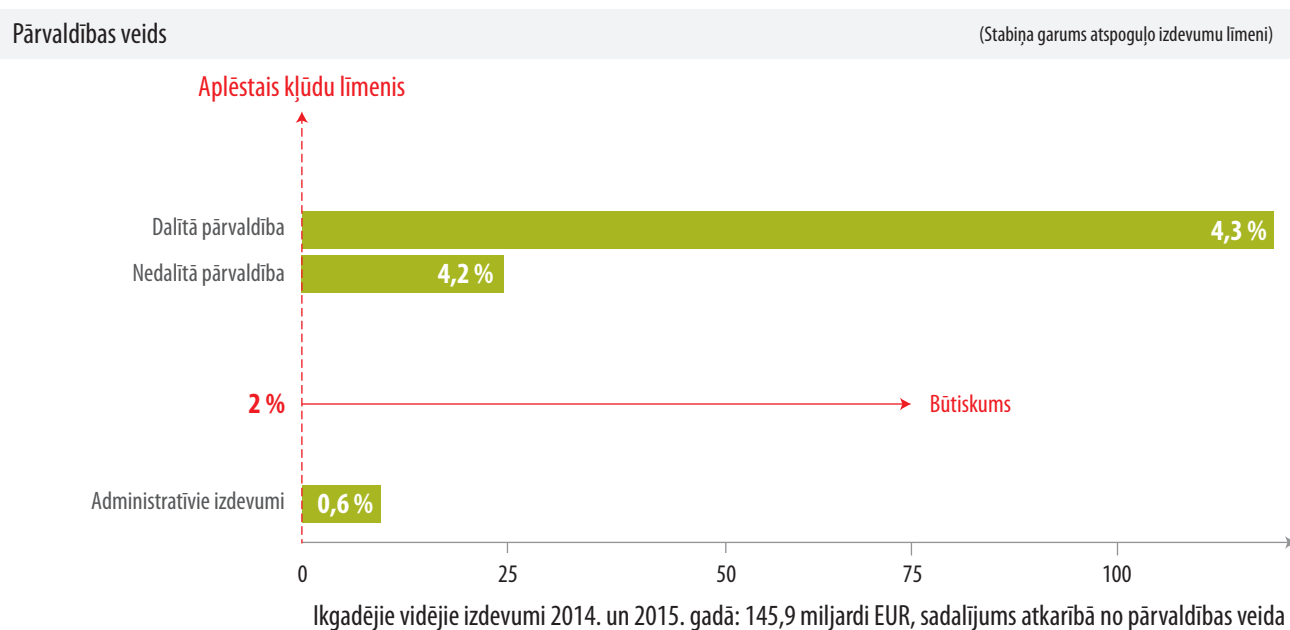
1 Kategorija "Globālā Eiropa" atlīdzinātajos izdevumos ir ieskaitīti arī vairāku līdzekļu devēju projekti, kuriem praktiski piemīt daudzas no maksājumtiesību izdevumu iezīmēm un kuros kļūdu līmenis ir zemāks.

Pārvaldības veidam ir neliela ietekme uz kļūdu līmeni

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2015. gadā mēs joprojām konstatējam gandrīz tādu pašu aplēsto kļūdu līmeni (2015. gadā – 4,0 % un 2014. gadā – 4,6 %) jomās, ko dalīti pārvalda ar dalībvalstīm, un izdevumos, ko tieši pārvalda Komisija (2015. gadā – 3,9 % un 2014. gadā – 4,6 %).

Kļūdu līmeni dažādās izdevumu jomās vairāk nekā pārvaldības veidi ietekmē atšķirīgie atlīdzināšanas un maksājumtiesību shēmu riska modeļi (sk. **9. diagrammu**). Aplēstais kļūdu līmenis liecina, ka saikne ar maksājuma pamatu ir daudz spēcīgāka nekā ar pārvaldības veidu. Pēdējos divos gados augstākie kļūdu līmeņi ir konstatēti kategorijās “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” (tieši pārvalda Komisija un netieši – pilnvarotās struktūras) un “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija” (dalītā pārvaldība). Abās šajās jomās dominē atlīdzināšanas shēmu izdevumi.

Vidējais aplēstais kļūdu līmenis atkarībā no pārvaldības veida un maksājuma pamata (2014. un 2015. g.)

Skaidrojums

Abos grafikos ir attēlota vienāda izdevumu summa.

- Augšējā grafikā izdevumi ir sadalīti atkarībā no pārvaldības veida, un tas rāda, ka lielāko daļu pamatdarbības izdevumu pārvalda dalīti.
- Apakšējā grafikā atspoguļots izdevumu sadalījums atkarībā no maksājuma pamata, un tas rāda, ka atlīdzināšanas izdevumu ir daudz vairāk nekā ar maksājumtiesībām saistīto izdevumu.
- Stabiņu garums apzīmē aplēstos kļūdu līmeni katrai grupai. Tas liecina, ka pārvaldības veidam ir neliela ietekme, bet nozīmīga ietekme ir maksājuma pamatam.

Koriģējošie pasākumi ietekmēja aplēsto kļūdu līmeni

Dalībvalstis un Komisija piemēro koriģējošus pasākumus, ja ir veikti nepareizi izdevumi un ja kļūdas maksājumos nav atklātas agrāk procesa gaitā. Mehānismi koriģējošo pasākumu veikšanai un reģistrēšanai ir komplicēti. Mēs cenšamies ņemt vērā šos pasākumus, apkopojot savu revīziju rezultātus tad, ja tie veikti vai nu pirms maksājuma, vai arī pirms mūsu veiktās pārbaudes. Mēs pārbaudām korekciju piemērošanu (piemēram, līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem un korekcijas projekta līmenī) un attiecīgos gadījumos pielāgojam kļūdu līmeņa izteikšanu skaitļos. Lai gan mēs pieņemam zināšanai korekcijas, kas veiktas pēc tam, kad ir saņemts paziņojums par plānoto revīziju, mēs neuzskatām, ka mūsu darba stimulēta koriģējoša darbība ir reprezentatīva visai datu kopai.

Ja mūsu revidētajiem 2015. gada maksājumiem šādi koriģējošie pasākumi nebūtu piemēroti, kopējais aplēstais kļūdu līmenis būtu 4,3 %, nevis 3,8 %.

Tomēr saistībā ar dažiem darījumiem, kuros bija kļūdas, ja Komisija, dalībvalstu iestādes vai neatkarīgie revidenti būtu izmantojušo visu informāciju, kas tiem bija pieejama, tie būtu varējuši novērst vai atklāt un izlabot kļūdas, pirms tās tika pieļautas. Pamatojoties uz izlasē iekļautajiem darījumiem, jāsecina, ka tādējādi būtu bijis iespējams samazināt aplēsto kļūdu līmeni gan tiem izdevumiem, ko pārvalda dalīti, gan tiem, kurus Komisija pārvalda tieši.

Piemēram, ja būtu izmantota visa pieejamā informācija, kļūdu līmeni varēja samazināt kopumā par 3,2 procentpunktiem lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības izdevumos (5,3 %), par 3,0 procentpunktiem – kategorijas “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija” izdevumos (5,2 %) un par 0,9 procentpunktiem – lauksaimniecības izdevumos (ELGF, 2,2 %). Eiropas attīstības fondiem, ko Komisija pārvalda lielākoties tieši, aplēsto kļūdu līmeni (3,8 %) varēja samazināt par 1,7 procentpunktiem.

Komisijas novērtējumu par risku un koriģējošo pasākumu ietekmi var uzlabot vēl vairāk

Katrs Komisijas ģenerāldirektorāts sagatavo gada darbības pārskatu. Tajā ir ietverta atskaite par galveno politikas mērķu sasniegšanu (tas aplūkots turpmāk) un ģenerāldirektora vadības ziņojums komisāriem. 2015. gadā Komisija vienkāršoja gada darbības pārskatu struktūru un atļāva ģenerāldirektoriem lielāku elastību attiecībā uz to izklāstu.

Mūsu veiktā Komisijas aplēstā kļūdu līmeņa analīze ("riskam pakļautās summas") liecina, ka Komisija ir pilnveidojusi gan apdraudēto summu izteikšanu skaitļos, gan koriģētspēju. Tomēr Komisijas novērtējumu par abiem šiem jautājumiem joprojām varētu uzlabot.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmelīga informācija par galvenajiem konstatējumiem ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 1. nodaļā.

Palātas sagatavotā gada pārskata pilns teksts pieejams mūsu vietnē (<http://www.eca.europa.eu/lv/Pages/AR2015.aspx>).

Kārtējā gadā un turpmākajos gados izmaksājamās summas ir lielas

Maksājumiem paredzētais budžets 2015. gadā bija otrais lielākais, kāds jebkad bijis. Turklāt jau trešo gadu pēc kārtas maksājumu galīgais līmenis (145,2 miljardi EUR) pārsniedz sākotnējā budžetā noteikto līmeni (141,3 miljardi EUR). Maksājumus veica saskaņā ar gada laikā pieņemtiem astoņiem budžeta grozījumiem.

Vairāk nekā trīs ceturtdaļas no pamatdarbības izdevumiem bija atvēlētas shēmām, kas darbojās saskaņā ar iepriekšējās DFS noteikumiem. Maksājumi aptvēra 2014. gada subsīdijas lauksaimniekiem, kohēzijas projektu izmaksu deklarāciju atlīdzināšanu saistībā ar 2007.–2013. gada darbības programmām un maksājumus par pētniecības projektiem 2007. gadā uzsāktās Septītās pamatprogrammas ietvaros.

Kas ir saistības un maksājumi?

ES budžetu veido divi komponenti: saistības (summas, kas jāizmaksā kārtējā gadā vai turpmākajos gados) un maksājumi (sedz līdzekļu maksājumus kārtējā gadā). Maksājumus var veikt tikai tad, ja ir uzņemtas spēkā esošas saistības. Daudz gadu finanšu shēmās, par kurām vienojas Parlaments un Padome, ir noteiktas saistību un maksājumu gada maksimālās robežas.

Saistību līmenis 2015. gadā bija augstāks nekā jebkad iepriekšējos gados un tikko iekļāvās vispārējās robežās (97,7 % no pieejamās summas). Joprojām pāriet ilgs laiks no sākotnējās saistību uzņemšanas līdz galīgajai izdevumu noskaidrošanai, tātad izdevumu modeļi tikai lēnām spēj reaģēt uz budžeta prioritāšu izmaiņām un palielinās risks, ka slēgšanas laikā nav pieejami dokumenti. Mēs ieteicām Komisijai veikt pasākumus, lai samazinātu nenokārtotās saistības, tostarp piemērojot ātrāku atcelšanas procedūru, ātrāk slēdzot 2007.–2013. gada programmas, plašāk izmantojot neto korekcijas kohēzijas izdevumu jomā, samazinot fiduciārajos kontos turēto naudu un apkopojot maksājumu plānus un prognozes tajās jomās, kurās ir ievērojams nenokārtoto saistību un citu pienākumu līmenis.

2007.–2013. gada Eiropas struktūrfondu un investīciju (ESI) fondu izlietošanas kavējumi ir ievērojami. Līdz 2015. gada beigām no 446,2 miljardiem EUR, kas bija piešķirti visām apstiprinātajām darbības programmām, 10 % joprojām nebija izmantoti. Mēs konstatējam, ka vairāk nekā puse ESI fondu neizlietoto saistību, kurām nav sekojis maksājums, attiecas uz piecām dalībvalstīm (Čehijas Republiku, Spāniju, Itāliju, Poliju un Rumāniju).

Dažām dalībvalstīm tas var sagādāt lielas grūtības. Lai izmantotu visus šajā periodā pieejamos līdzekļus, dalībvalstu iestādēm būs jāiesniedz pareizi pieprasījumi par visu nenokārtoto saistību summu kopā ar vajadzīgo valsts līdzfinansējumu un no budžeta jau izmaksāto priekšfinansējuma summu. Dažās dalībvalstīs nepieprasītais ES ieguldījums kopā ar prasīto līdzfinansējumu pārsniedz 15 % no kopējiem vispārējās valdības izdevumiem. Mēs iesakām Komisijai savā budžeta un finanšu pārvaldībā ņemt vērā spēju ierobežojumus dažās dalībvalstīs, lai nodrošinātu līdzekļu lietderīgu izmantošanu.

Kā norādīts iepriekšējos gados, Komisija nesagatavo un nepublicē katru gadu atjauninātu naudas plūsmas prognozi, kura aptveru septiņu līdz desmit gadu posmu un kurā būtu iekļauti tādi svarīgi elementi kā budžeta maksimālie apjomi, maksājumu vajadzības, spēju ierobežojumi un budžeta saistību iespējama atcelšana. Šāda prognoze ļautu ieinteresētajām personām paredzēt nākotnes maksājumu vajadzības un budžeta prioritātes.

Finanšu instrumentu arvien plašāka izmantošana rada lielāku risku

Vairāki ES politikas virzienu atbalstam izveidotie finanšu mehānismi netiek tieši finansēti no ES budžeta un netiek uzskaitīti ES bilanci. Tostarp jāmin Eiropas Finanšu stabilitātes instruments, Eiropas Stabilizācijas mehānisms, vienotais neregulējuma mehānisms, kā arī Eiropas Investīciju banka un ar to saistītais Eiropas Investīciju fonds. Dažus no tiem mēs nerevidējam. Šādu finanšu instrumentu arvien plašāka izmantošana pakļauj lielākam riskam pārskatbaidību un ES politikas virzienu un darbību koordināciju.

Daži citi mehānismi ir daļēji uzskaitīti ES bilanci, tostarp finansējuma apvienošanas mehānismi un Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF). Viens no mehānismiem, ko revidējam atsevišķi, ir Eiropas attīstības fondi (sk. apsvērumus 49.–51. lpp.).

Turklāt mēs ievērojam, ka 2014.–2020. gadā ir palielinājies to finanšu instrumentu skaits, ko pārvalda netieši. Tie galvenokārt ir aizdevumi, kapitāla instrumenti, garantijas un riska dalīšanas instrumenti. Eiropas Investīciju bankas (EIB) grupa pārvalda gandrīz visus netieši pārvaldītos finanšu instrumentus. Šajos instrumentos glabā arvien lielākas summas.

To finanšu instrumentu neizlietotās summas, kurus pārvalda dalīti, joprojām ir relatīvi lielas, un 80 % no tām ir koncentrētas piecās dalībvalstīs (no tām uz Itāliju attiecas 45 % no kopsummas).

ESIF darbības uzsākšana ietekmēja kavēšanos ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta darbības uzsākšanu. ESIF ietekmēs arī dažu citu finanšu instrumentu izmantošanu. Mēs iesakām Komisijai novērtēt šos faktorus.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izmeļoša informācija par galvenajiem konstatējumiem attiecībā uz budžeta un finanšu pārvaldību ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 2. nodaļā.

Vēl vairāk uzmanības jāpievērš darbības rezultātiem

ES nauda ir jāizlieto saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem, un tie ir saimnieciskums, lietderība un efektivitāte. Lai sasniegtu labus darbības rezultātus, ir vajadzīgs ieguldījums (finanses, cilvēkresursi, materiāli, organizatoriskie vai normatīvie līdzekļi, kas nepieciešami programmas īstenošanai), tiešie rezultāti (ar programmām sasniedzamie rezultāti), rezultāti (programmas tūlītējā iedarbība uz tiešajiem adresātiem vai saņēmējiem) un ietekme (ilglaicīgas izmaiņas sabiedrībā, kuras kaut vai daļēji var saistīt ar ES darbību).

Šos komponentus mēs regulāri vērtējam savās lietderības revīzijās. Vienā no gada pārskata nodaļām mēs novērtējam dažādas sistēmas, ko Komisija ir ieviesusi, lai nodrošinātu to, ka ES finanses tiek izlietas ne tikai saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, bet arī lietderīgi. Tajā arī aplūkots, kā tiek īstenoti ERP sniegtie ieteikumi, un uzsvērtas dažas galvenās atziņas, kas gūtas attiecīgajā gadā veikto lietderības revīziju laikā. Šajā gada pārskatā attiecīgā nodaļa īpaši pievēršas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbības rezultātu uzraudzības sistēmām, balstoties uz iepriekšējā gadā veikto stratēģijas "Eiropa 2020" pārskatīšanu.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" budžets laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam ir aptuveni 75 miljardi EUR. Tā atbalsta stratēģiju "Eiropa 2020" un ES mērķi izveidot Eiropas pētniecības telpu. Pirmo reizi vēsturē šī programma apvieno pētniecībai un inovācijām paredzētas izdevumu programmas, kuras agrāk bija nošķirtas. Finansējumu sniedz galvenokārt dotāciju veidā, lai gan ir pieejami arī citi finansējuma veidi, piemēram, finanšu instrumenti.

Grūti izsekot, kāds ir pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" ieguldījums stratēģijā "Eiropa 2020"

"Apvārsnis 2020" ir vērienīga un plaša programma. Tās vispārīgais mērķis izriet no trim prioritātēm: izcila zinātne, vadoša loma rūpniecībā un sabiedrības problēmu risināšana. Stratēģiju "Eiropa 2020" un pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" vieno augsta līmeņa saiknes. Divi no trijiem pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" galvenajiem rādītājiem mēra arī stratēģijas "Eiropa 2020" progresu. Tomēr šo rādītāju izmantošanai, lai noteiktu pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" ieguldījumu stratēģijā "Eiropa 2020", ir ierobežota lietderība.

Pamatprogrammai "Apvārsnis 2020" ir divi politisko prioritāšu kopumi, kuri pārklājas, tomēr ir atšķirīgi

Eiropas Komisija ir pieņēmusi 10 politiskās prioritātes laikposmam no 2014. līdz 2019. gadam. Tās nav gluži tādas pašas kā stratēģijas "Eiropa 2020" prioritātes. Pati par sevi tā nav problēma, jo tas ir normāli, ka stratēģijas prioritātes mainās līdz ar apstākļu maiņu un Komisijas prioritātes nav tieši tādas pašas kā visas ES prioritātes. Tomēr, kā norādījis Komisijas iekšējais revīzijas dienests un tagad arī ERP, Komisija vēl nav konkretizējusi abu prioritāšu kopumu attiecības, un šīs saiknes tagad ir jāpaskaidro; attiecībā uz šo jautājumu Komisija pieņem mūsu ieteikumu.

Valsts un ES pētniecības programmu daļēja papildināmība

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” galvenais panākumu faktors ir efektīva sinerģija un papildināmība starp valstu un Eiropas pētniecības un inovācijas programmām. Bulgārijas un Portugāles augstākās revīzijas iestādes ir konstatējušas, ka šajās valstīs dažās jomās ir vērojama papildināmība, taču pastāv arī dažas problēmas valsts līmenī.

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” mehānismi ne vienmēr ir orientēti uz darbības rezultātiem

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” tiesiskais regulējums ievieš vairākus svarīgus elementus darbības rezultātu pārvaldībai, piemēram, mērķus un galvenos rezultātu rādītājus. Kopumā apstiprinātie mērķi un rādītāji ir patiesi uzlabojums salīdzinājumā ar iepriekšējām pamatprogrammām. Tomēr pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” izmantotajiem rezultātu rādītājiem piemīt virkne nepilnību, piemēram, attiecībā uz līdzsvaru starp rādītājiem, kas mēra tikai ieguldījumu vai iznākumu, un rādītājiem rezultātu un ietekmes mērīšanai, atsaucies vērtību trūkumu vai nepietiekami vērienīgiem mērķiem.

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” tiesību aktos ir noteikts, ka darba programmās ir jādefinē mērķi un gaidāmie rezultāti. Tādējādi tiesību aktos formulētos augsta līmeņa mērķus var pārvērst zemāka līmeņa mērķos, ko iespējams izmantot darbības rezultātu pārvaldībā. Tomēr mēs konstatējam, ka Komisija neizmanto ne “Apvārsnis 2020” darba programmas, ne ar tām saistītos konkursus, lai, kā prasīts, mērķtiecīgāk virzītu uzmanību uz darbības rezultātiem.

Palātas pārbaudītajiem priekšlikumiem un dotāciju nolīgumiem mērķu formulējumā uzsvars uz darbības rezultātiem bija pietiekams, ja Komisija to bija prasījusi. Tas pats sakāms par priekšlikumu novērtēšanas procedūru. Dotāciju nolīgumos saņēmējiem ir noteikta prasība paziņot informāciju, kas vajadzīga pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” galveno rezultātu rādītāju apkopošanai. Tomēr, ja lieto plašāko jēdzienu “gaidāmā ietekme”, nevis jēdzienu “gaidāmais rezultāts”, palielinās risks, ka par to sniegtā informācija ir pārāk plaša un būs grūti apkopot pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darbības rezultātu novērtējumu.

Komisija ne vienmēr konsekventi piemēro galvenos darbības rezultātu jēdzienus (piemēram, iznākums, rezultāts un ietekme). Lai gan Komisija ir definējusi, kā šie termini parasti jālieto, tā ne vienmēr ievēro šīs definīcijas.

Komisijai ir ierobežotas iespējas uzraudzīt pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darbības rezultātus un ziņot par tiem

Mēs konstatējam, ka pašreizējā kārtība neļauj Komisijai uzraudzīt pētniecības un attīstības izdevumus un ziņot par tiem atsevišķi no inovāciju izdevumiem pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” ietvaros. Turklāt budžeta procedūrā pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” finansiālais ieguldījums stratēģijā “Eiropa 2020” ir noteikts labi – tiek publicēti programmu pārskati –, taču Komisija vēl nav sniegusi saturīgu ziņojumu par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” īstenošanu un tās ieguldījumu stratēģijā “Eiropa 2020”.

Arī ģenerāldirektorātu līmenī tiek atzīts, ka mērķi neder pārvaldības nolūkiem

Darbības rezultātiem veltītajā nodaļā kā atsevišķu tēmu iztirzājām vadības plānus un gada darbības pārskatus četros ģenerāldirektorātos, kuri atbildīgi par izdevumiem dabas resursu jomā. Mēs ievērojām, ka daudzi vadības plānos un gada darbības pārskatos minētie mērķi bija tieši pārņemti no politikas dokumentiem vai tiesību aktiem un nebija pietiekami detalizēti, lai tos varētu izmantot pārvaldībai vai uzraudzībai.

Mēs formulējām trīs ieteikumus saistībā ar darbības rezultātu problemātiku, un Komisija tos pieņēma

Mēs ieteicām Komisijai:

- novērtēt darba programmu un konkursu darbības rezultātus, pārvēršot pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” tiesību aktos noteiktos augsta līmeņa mērķus darbības mērķos darba programmu līmenī;
- sīkāk paskaidrot saiknes starp stratēģiju “Eiropa 2020” (2010.–2020. g.), daudzgadu finanšu shēmu (2014.–2020. g.) un Komisijas prioritātēm (2015.–2019. g.). Šo iespēju varētu sniegt stratēģiskās plānošanas process (2016.–2020. g.);
- nodrošināt terminu “ieguldījums”, “iznākums”, “rezultāts” un “ietekme” konsekventu lietojumu saskaņā ar Komisijas labāka regulējuma pamatnostādņem.

Problēmas, kas Eiropas Savienībā ietekmē ieguldīto līdzekļu labāko atdevi un rezultātus

2015. gadā mēs publicējām 25 īpašos ziņojumus, kas aptver plašu lietderības revīzijas tematu loku; tajos ir sniegts vērtējums par to, vai ES intervenci pārvaldīja saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem, t. i., saimnieciski, lietderīgi un efektīvi. Šo ziņojumu pilns saraksts ir sniegts 55. un 56. lpp.

Īpašajos ziņojumos formulēto ieteikumu izpildes pārbaude

Šogad mēs skatījām, cik lielā mērā dalībvalstu iestādes bija apzinājušas mūsu ieteikumus, kas sniegti īpašajos ziņojumos, un kā tās varēja pārbaudīt to izpildi, jo, lai gan mūsu galvenā revidējamā vienība ir Komisija, daži ieteikumi skar tieši dalībvalstis. Mūsu veiktā aptauja liecināja, ka dalībvalstu līmenī ir pienācīgs informētības līmenis par mūsu ieteikumiem, ko sniedzām pēc lietderības revīzijām, un ka mūsu vēstījums nonāk līdz dalībvalstīm pa vienu vai vairākiem mūsu izmantotajiem saziņas kanāliem. Tomēr ievērojami atšķiras ieteikumu ieviešanas formālās kontroles apmērs, un pierādījumi, ka rezultātā valsts politikā un praksē ir notikušas pārmaiņas, ir pieticīgi. Neapšaubāmi, ir iespējami turpmāki uzlabojumi, un turpmākajos mēnešos mēs par to apspriedīsimies ar attiecīgajām iestādēm un ieinteresētajām personām.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmeljoša informācija par darbības rezultātu novērtējumu ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 3. nodaļā.

Mūsu īpašie ziņojumi, galvenokārt saistībā ar lietderības revīzijām, ir pieejami visās ES valodās mūsu tīmekļa vietnē (<http://www.eca.europa.eu/lv/Pages/AuditReportsOpinions.aspx>).

Piezīme par piemēros minētajām dalībvalstīm

Atlases pieejas dēļ mēs katru gadu nerevidējam darījumus katrā dalībvalstī, saņēmējvalstī un/vai reģionā. Šajā pārskatā minētie kļūdu piemēri ir doti, lai norādītu uz visbiežāk sastopamo kļūdu veidiem. Tie nav izmantojami kā pamats secinājumiem par atsevišķām dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem.

Ieņēmumi

153,8 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Šī revīzija aptvēra ES ieņēmumus, no kuriem Savienība finansē savu budžetu. 2015. gadā iemaksas, ko aprēķina, pamatojoties uz dalībvalstu nacionālo kopienākumu (NKI) un uz valstu iekasēto pievienotās vērtības nodokli (PVN), attiecīgi bija 64 % un 13 % no ieņēmumu kopsummas. Tradicionālie pašu resursi, galvenokārt muitas nodokļi par importu un cukura ražošanas nodevas, ko ES vārdā iekasē dalībvalstu pārvaldes iestādes, veido vēl 13 % no ieņēmumiem, bet atlikušie 10 % nāk no citiem avotiem.

Ko mēs konstatējam

Būtisks kļūdu līmenis?

Nē

Aplēstais kļūdu līmenis:

0,0 % (2014. gadā – 0,0 %)

Palātas veiktā ES ieņēmumu revīzija

ES ieņēmumus, kuru pamatā ir NKI un PVN, aprēķina, pamatojoties uz makroekonomikas statistikas datiem un aplēsēm, ko sniedz dalībvalstis. Mūsu veiktā pakārtoto darījumu pareizības revīzija aptver to, kā Komisijas sistēmas apstrādā saņemtos datus, nevis to, kā dalībvalstu iestādes tos ir ieguvušas. Tādējādi mūsu revīzijas secinājums attiecas uz to, kā Komisijas kļūdas ietekmē ieņēmumu kopsummu.

Attiecībā uz muitas nodokļiem un cukura ražošanas nodevām mēs pārbaudām, kā Komisija ir apstrādājusi dalībvalstu iesniegtos pārskatus un kādi ir atlasīto dalībvalstu kontroles mehānismi, kā Komisija ir saņēmusi šīs summas un kā tās ir atspoguļotas uzskaitē.

Revīzijas pierādījumi liecina, ka sistēmas kopumā darbojās efektīvi, un pārbaudītajos darījumos mēs neatradām kļūdas.

Padome 2014. gada 26. maijā oficiāli apstiprināja pašu resursu jauno tiesību aktu kopumu. Pēc tam, kad dalībvalstis to būs ratificējušas, to piemēros ar atpakaļejošu spēku, sākot ar 2014. gada 1. janvāri. Mēs pienācīgi sekosim līdzī šī procesa attīstībai un atpakaļejošās ietekmes aprēķinam.

Atrunas formulēšana ir veids, kādā apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajos NKI datos patur atvērtus iespējamām korekcijām. Komisijas īstenoto NKI datu pārbaūžu cikls aptver ilgu periodu. Izrietošajām korekcijām var būt nozīmīga ietekme uz dažu dalībvalstu iemaksām.

Komisija 2015. gadā atcēla lielu skaitu NKI atrunu pēc tam, kad 2014. gadā tika veiktas nozīmīgas korekcijas. Caurskatītajās atceltajās atrunās mēs nekonstatējām nopietnas problēmas.

Mēs arī vērsām uzmanību uz vienīgajām 2015. gada beigās spēkā esošajām vispārējām atrunām, kuras attiecās uz Grieķijas NKI datiem par 2008. un 2009. gadu. Lai gan Grieķijas NKI datu ticamība ir uzlabojusies, šīs atrunas vēl nav atceltas.

Attiecībā uz muitas nodokļiem dalībvalstu iestādes veic pārbaudes, lai pārliecinātos, ka importētāji ievēro tarifa un importa noteikumus. Mēs konstatējām, ka, tāpat kā iepriekšējos gados, šo pārbaūžu veikšanai izmantotās metodes (kurās ietilpst pēcmuitošanas revīzijas), kā arī pārbaūžu kvalitāte un tajās iegūtie rezultāti mūsu revidētajās dalībvalstīs atšķirās. Mēs uzsveram arī to, ka Francija ir pārtraukusi parāda paziņošanas trīs gadu noilguma periodu – šī prakse atšķiras no citu dalībvalstu prakses un izraisa atšķirīgu attieksmi pret ekonomikas dalībniekiem Eiropas Savienībā.

2015. gada beigās Komisijas sarakstā bija iekļauti 325 neatrisināti jautājumi saistībā ar ES muitas noteikumu neievērošanu, ko tā bija konstatējusi, veicot pārbaudes dalībvalstīs. Dalībvalstīm ir jāveic pasākumi, lai tos nokārtotu un panāktu finansiālu ietekmi. Mēs atklājām, ka dalībvalstīs ir nepilnības debitoru parādu (tā saucamo B kontu) pārvaldībā. Līdzīgas nepilnības Komisija bija konstatējusi 17 no 22 apmeklētajām dalībvalstīm.

Mēs noteicām riskus, kas saistīti ar muitas parādu atgūšanu no uzņēmumiem, kuri reģistrēti ārpus ES, vai no trešo valstu iedzīvotājiem. Mēs atklājām daudzus gadījumus dažādās dalībvalstīs, kuras nespēja iekasēt parādus no privātpersonām, kuras dzīvo, vai uzņēmumiem, kas ir reģistrēti, piemēram, Baltkrievijā, Britu Virdžīnu Salās, Krievijā, Šveicē, Turcijā un Ukrainā.

Ko mēs iesakām

Mēs ieteicām Komisijai:

- veikt nepieciešamos pasākumus, lai saskaņotu termiņus parāda paziņošanai ekonomikas dalībniekiem visās dalībvalstīs;
- nodrošināt, lai dalībvalstis ceturkšņa pārskatos pareizi deklarē summas, ko tās iekasējušas muitas nodokļos, un sniegt norādes par to, kas jāuzskaita;
- pēc iespējas palīdzēt dalībvalstīm atgūt muitas parādus, ja parādnieku mītnes vieta nav kāda no ES dalībvalstīm;
- uzlabot Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) iemaksu aprēķina pārbaudes, kā arī korekcijas mehānismu aprēķinu.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmeljoša informācija par mūsu veikto ES ieņēmumu revīziju ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 4. nodaļā.

Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai 14,5 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Šo izdevumu mērķis ir uzlabot pētniecību un inovācijas, nostiprināt izglītības sistēmas un veicināt nodarbinātību, nodrošināt digitālo vienoto tirgu, veicināt atjaunojamus energoresursus un energoefektivitāti, modernizēt transporta nozari un uzlabot uzņēmējdarbības vidi, īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).

Pētniecībai un inovācijām ir atvēlēti 62 % no šiem izdevumiem, un tos veic saskaņā ar Septīto pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammu 2007.–2013. gadam (7. PP) un jauno pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" 2014.–2020. gadam. Citi galvenie izdevumu instrumenti tiek izmantoti izglītības, mācību, jaunatnes un sporta jomu atbalstam (Mūžizglītības programma un *Erasmus+*), transporta infrastruktūras attīstīšanai (Eiropas komunikāciju tīklu Transporta programma un Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments), enerģētikas nozares projektiem (Eiropas enerģētikas programma ekonomikas atveseļošanai) un kosmosa programmām (tādām satelītnavigācijas programmām kā *Galileo* un Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests, kā arī Zemes novērošanas programmai *Copernicus*).

Aptuveni 90 % izdevumu veido dotācijas privātiem un publiskiem saņēmējiem – Komisija atlīdzina izmaksas, ko finansējuma saņēmēji deklarējuši projekta izmaksu deklarācijās.

Ko mēs konstatējam

Būtisks kļūdu līmenis?
Jā

Aplēstais kļūdu līmenis:
4,4 % (2014. gadā – 5,6 %)

Saistībā ar pētniecību un inovācijām mūsu atklāto kļūdu veidi un diapazons līdzinās tam, ko konstatējam visā Septītās pētniecības pamatprogrammas laikā. Savukārt citu izdevumu instrumentu maksājumos kļūdu bija mazāk nekā iepriekšējos gados.

Lielākā daļa kļūdu ir saistītas ar saņēmēju deklarēto neattiecināmo personāla un netiešo izmaksu atlīdzināšanu.

Attiecībā uz personāla izmaksām saņēmēji bieži vien nepareizi aprēķināja personāla stundas likmes, ko atlīdzināja no projekta, vai nespēja sniegt pietiekamus pierādījumus par projektā iesaistīto darbinieku faktiski patērēto laiku. Netiešo izmaksu gadījumā kļūdas bija saistītas ar nepareizām pieskaitāmo izmaksu likmēm vai tādu izmaksu iekļaušanu, kuras neattiecas uz projektu. Ja saņēmēji deklarēja netiešās izmaksas saskaņā ar vienoto likmi, kura balstīta uz tiešo izmaksu procentuālo daļu, kļūdas tiešajās izmaksās izraisīja arī proporcionālu kļūdu deklarētajās netiešajās izmaksās. Mēs atklājām arī publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus, lai gan kopumā šajā jomā atbilstības līmenis ir uzlabojies.

Neattiecināmu personāla un netiešo izmaksu atlīdzināšanas piemēri Septītajā pētniecības pamatprogrammā un citās programmās

Mēs konstatējam, ka dažas personāla un netiešās izmaksas, ko bija deklarējis saņēmējs, kurš sadarbojas ar 11 partneriem 7. PP projektā, kas paredzēts uzlabotas ģeogrāfiskās vadības informācijas sistēmas izstrādei, nebija attiecināmas. Daļa no saņēmēja deklarētajām personāla izmaksām faktiski bija izmantotas citā projektā. Saņēmējs netiešo izmaksu aprēķinā bija iekļāvis arī neattiecināmus elementus (personāla izmaksas, kas nebija saistītas ar administratīvo atbalstu, tirdzniecības izmaksas un biroja un ceļojumu izmaksas, kas nebija saistītas ar pētniecības darbībām).

Kādā citā gadījumā, kas attiecās uz mākoņdatošanas pakalpojumu attīstības projektu saskaņā ar 2007.–2013. gada Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmu, mēs atklājām, ka saņēmējs bija norādījis pārāk augstas personāla izmaksas, jo tās bija aprēķinātas, izmantojot standarta darba stundu skaitu, kas bija lielāks nekā faktiskais stundu skaits. Saņēmējs prasīja atlīdzināt arī neattiecināmus pētnieku maksājumus un izmaksas, kuras nebija radušās izmaksu deklarācijas pārskata periodā.

Gandrīz visas revidentu atrastās kļūdas izmaksu deklarācijās bija radušās tāpēc, ka saņēmēji nepareizi interpretēja sarežģītos attiecināmības noteikumus vai nepareizi aprēķināja savas izmaksas. Mēs konstatējam divus gadījumus, kuros bija aizdomas par krāpšanu, jo saņēmēji, šķiet, bija apzināti norādījuši pārāk lielas attiecināmās projekta izmaksas.

Pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" finansēšanas noteikumi ir vienkāršāki nekā Septītajā pētniecības pamatprogrammā, un Komisija ir ievērojami centusies vienkāršot administrēšanu. Tomēr 2014. gada pārskatā mēs atzīmējam, ka daži jaunās pamatprogrammas attiecināmības elementi faktiski palielina kļūdu risku, un ieteicām Komisijai atjaunināt kontroles stratēģiju, kas attiecas uz tādiem gadījumiem, kad, piemēram, pētnieki saņem papildu atalgojumu vai kad dalībnieku rīcībā ir apjomīga pētniecības infrastruktūra. Ierobežotajās pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" pārbaudēs 2015. gadā mēs konstatējam, ka risks, kas saistīts ar papildu atalgojumu, bija īstenojies.

Komisija ir izveidojusi Kopējā atbalsta centru, lai dažādās īstenošanas struktūras panāktu lietderīgu un saskaņotu pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" pārvaldību. Tas ir pozitīvs solis ceļā uz IT sistēmas un darbību optimizāciju, dotāciju pārvaldības saskaņošanu, revīzijas darbību koordinēšanu un to, lai nodrošinātu, ka dažādas īstenošanas struktūras "Apvārsnis 2020" noteikumus piemēro konsekventi. Tomēr Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts, kuram ir paredzēts pārvaldīt aptuveni 3 % no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" budžeta, nepiedalās šajā pārvaldības un kontroles sistēmā.

Ko mēs iesakām

Mēs ieteicām Komisijai:

- kopā ar valsts iestādēm un neatkarīgajiem revidentiem izmantot visu pieejamo attiecīgo informāciju, lai novērstu vai atklātu un labotu kļūdas pirms izdevumu atlīdzināšanas;
- izdot pamatnostādnes saņēmējiem par pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" konkrētajām atšķirībām no Septīto pētniecības pamatprogrammas un līdzīgām programmām;
- izdot kopējas pamatnostādnes īstenošanas struktūrām par izdevumiem pētniecības un inovāciju jomā, lai, piemērojot revīzijas ieteikumus par neattiecināmo izdevumu atgūšanu 7. PP ietvaros, nodrošinātu konsekventu attieksmi pret saņēmējiem;
- cieši uzraudzīt ekstrapolēto korekciju īstenošanu, pamatojoties uz Septītajā pētniecības pamatprogrammā atlīdzināto izdevumu *ex post* revīziju.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmeljoša informācija par ES izdevumu revīziju apakš kategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 5. nodaļā.

Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija

53,9 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Šis izdevumu jomas mērķis ir samazināt atšķirības reģionu attīstībā, pārstrukturēt rūpnieciskās lejupslīdes reģionus, kā arī veicināt pārrobežu, starptautisko un starpreģionālo sadarbību. Tie aptver divas galvenās jomas: reģionālo politiku un pilsētpolitiku un nodarbinātību un sociālās lietas.

- ES reģionālo politiku un pilsētpolitiku galvenokārt īsteno ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda (KF) starpniecību. Šim politikas virzienam 2015. gadā bija atvēlēti gandrīz 80 % izdevumu. ERAF finansē infrastruktūras projektus, darbavietu radīšanu vai saglabāšanu, reģionālās ekonomikas attīstības iniciatīvas un darbības mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam. No KF finansē ieguldījumus vides un transporta jomu infrastruktūrā.
- Nodarbinātības un sociālo lietu politiku finansē pārsvarā no Eiropas Sociālā fonda (ESF). Šīs jomas izdevumi veido aptuveni 20 % un tie attiecas uz ieguldījumiem cilvēkkapitālā un atbalsta darbībās, kuru mērķis ir uzlabot strādājošo un uzņēmumu pielāgošanos jaunajiem darba modeļiem, atvieglot piekļuvi nodarbinātībai, sekmēt mazāk aizsargāto personu sociālo integrāciju un stiprināt publiskās pārvaldes un publisko pakalpojumu institucionālo spēju un efektivitāti.

ERAF, KF un ESF pārvalda saskaņā ar vienotiem noteikumiem, izņemot tos gadījumus, kas paredzēti katra fonda īpašajā regulā. Izdevumu pārvaldība ir dalīta ar dalībvalstīm, un projektus līdzfinansē saskaņā ar apstiprinātām izdevumu programmām. Attiecināmības noteikumus izmaksu atlīdzināšanai nosaka valsts vai reģionālā līmenī, un katrā dalībvalstī tie var atšķirties.

Turklāt darbojas arī īpaši instrumenti un fondi, piemēram, Eiropas kaimiņattiecību instruments (EKI), kas paredzēts kaimiņvalstīm, un Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD). Tiem paredzēts nepilns 1 % no kopējiem izdevumiem.

Ko mēs konstatējam

Būtisks kļūdu līmenis?

Jā

Aplēstais kļūdu līmenis:

5,2 % (2014. gadā – 5,7 %)

Galvenais kļūdu avots apakškategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" izdevumos kopumā ir neattiecināmu izdevumu iekļaušana saņēmēju izmaksu deklarācijās un neattiecināmu projektu, darbību vai saņēmēju atlase, kam seko publiskā iepirkuma noteikumu un valsts atbalsta noteikumu pārkāpumi.

Lielāko daļu kļūdu veido saņēmēju deklarētas neattiecināmas izmaksas. Turklāt daži mūsu pārbaudītie projekti neatbilda attiecināmības kritērijiem, kas definēti regulās un/vai valsts attiecināmības noteikumos.

Joprojām nozīmīgs kļūdu avots ERAF un KF izdevumos ir nopietni ES un valsts publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi, piemēram, nepareizs papildu būvdarbu vai pakalpojumu iepirkums un nepamatoti tieši piešķirti līgumi. Papildu analīzi un dziļāku ieskatu šajos jautājumos sniedz mūsu īpašais ziņojums Nr. 10/2015 par pasākumiem, ko dalībvalstis un Komisija īsteno, lai risinātu publiskā iepirkuma problēmas.

Neattiecināmu izmaksu deklarēšanas piemērs

Apvienotajā Karalistē kādā ERAF projektā, kas sniedz finansiālu atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, saņēmējs paturēja daļu finansējuma un to nenodeva kā dotāciju šiem uzņēmumiem. Par ieturētajām summām nebija tiesību saņemt līdzfinansējumu, jo tās neatbilda attiecināmības nosacījumiem.

Neattiecināma projekta piemērs

ERAF projektā Čehijas Republikā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus bija norādīts, ka tikai MVU ir attiecināmi. Vadošā iestāde sniedza finansējumu saņēmējam pēc šāda principa, kas projekta atlases laikā tomēr nebija apstiprināts. Citi neattiecināmi projekti tika konstatēti arī Itālijā un Polijā.

Publiskā iepirkuma noteikumu nopietna pārkāpuma piemērs

Vācijā ERAF finansētā ceļu būvniecības projektā papildu būvdarbi, kuru vērtība pārsniedza 50 % no līguma sākotnējās vērtības, bija tieši piešķirti tam pašam līgumslēdzējam, bet tas bija pretrunā ES Publiskā iepirkuma direktīvai. Līdzīgus gadījumus konstatēja citos ERAF projektos Itālijā un Apvienotajā Karalistē.

Mēs pārbaudām arī to, vai ir ievēroti ES valsts atbalsta noteikumi. Nelikumīgs valsts atbalsts rada negodīgas priekšrocības saņēmējstruktūrām un tādējādi izkropļo iekšējo tirgu. Dažos gadījumos ir iespējams atkāpties no šiem noteikumiem, taču par to ir jāpaziņo Komisijai un jāsaņem tās piekrišana. Mūsu īpašajā ziņojumā Nr. 24/2016 ir sniegts plašāks izklāsts par nepieciešamību Komisijai un dalībvalstīm ieguldīt papildu pūles, lai novērstu, atklātu un izlabotu valsts atbalsta noteikumu pārkāpumus kohēzijas jomā.

Par lielu daļu kļūdaino darījumu, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, dalībvalstu iestādēm bija pieejama pietiekama informācija, lai pirms atmaksājumu pieprasīšanas Komisijai šīs kļūdas novērstu vai atklātu un izlabotu. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai pirms atmaksājumu pieprasīšanas Komisijai, tad aplēstais kļūdu līmenis apakškategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" kopējos izdevumos būtu bijis par 2,4 procentpunktiem zemāks. Turklāt mēs konstatējam, ka vairākos gadījumos mūsu atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Šīs kļūdas veidoja 0,6 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī.

ERAF un ESF finanšu instrumenti

Galasaņēmējiem no finanšu instrumentiem veikto izmaksu vidējais līmenis 2014. gada beigās bija 57 % – labāk nekā iepriekšējā gadā (47 %). Ar šiem līdzekļiem sniedz atbalstu uzņēmumiem vai pilsētvides projektiem kapitāla ieguldījumu, aizdevumu vai garantiju veidā. Kopumā ir izveidoti 1 025 finanšu instrumenti, kuru kopējais finansējums ir aptuveni 16,0 miljardi EUR. Dažām dalībvalstīm ir grūtības pilnā apmērā izmantot finanšu instrumentu piešķirumus – Grieķijā, Spānijā, Itālijā, Nīderlandē, Austrijā un Slovākijā 2014. gada beigās bija viszemākais izmaksu līmenis.

Mūsu īpašajā ziņojumā Nr. 19/2016 ir sniegta plašāka informācija par pieredzi, kas gūta no ES budžeta izpildes, izmantojot finanšu instrumentus, 2007.–2013. gada plānošanas periodā.

Komisijas novērtējums par kļūdu īpatsvaru

Kopumā Komisijas veiktais novērtējums par revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru lielā mērā saskan ar šo revīzijas iestāžu iesniegtajiem pierādījumiem. Tomēr Komisijas iespējas apstiprināt (un vajadzības gadījumā koriģēt) paziņoto kļūdu īpatsvaru ir ierobežotas, ja revīzijas iestādēm neprasa sniegt konkrētāku informāciju par darbību revīzijām (piemēram, detalizētas ziņas par tvērumu, apjomu, apakšizlasēm un kļūdu klasifikāciju), lai Komisija varētu pārbaudīt gada kontroles ziņojumus. Mūsu veiktā analīze parādīja, ka 2015. gadā šāda informācija bija prasīta biežāk nekā iepriekšējos gados.

Kopumā Komisijas aprēķini par riskam pakļautajām summām 2015. gada darbības pārskatos ir precīzi un saskan ar pieejamo informāciju, ko paziņojušas un/vai sniegušas revīzijas iestādes. Mēs konstatējam arī to, ka Komisijas 2015. gada darbības pārskatos formulētās atrunas atbilda Komisijas norādījumiem un informācijai, kas bija pieejama abiem ģenerāldirektorātiem.

Projektu darbības rezultātu novērtējums

Novērtējumā par 2015. gadu mēs pārbaudījām 149 pabeigtus projektus 15 dalībvalstīs. Divus no šiem projektiem mēs nevarējām izvērtēt, jo vadošās iestādes nebija definējušas nekādus rādītājus.

Mēs konstatējam arī to, ka gandrīz visi pārbaudītie projekti bija pilnībā vai daļēji sasnieguši mērķus tiešo rezultātu aspektā. Tomēr dažām dalībvalstīm ir vēl vairāk jāuzlabo rezultātu rādītāju noteikšana projekta līmenī. Attiecībā uz 38 % novērtēto projektu dalībvalstu iestādes bija ieviesušas darbības rezultātu mērīšanas sistēmu, kas ļauj uzraudzīt projektu tiešos rezultātus, bet projekta apstiprinājuma dokumentos vispār nebija definējušas koprezultāta rādītājus vai mērķus. Visbeidzot, tikai četrus projektu mērķi netika sasniegti.

Nākotnes perspektīva: 2014.–2020. gada plānošanas periods

Jānorāda, ka 2015. gada beigās bija izraudzītas mazāk nekā 20 % valsts iestāžu, kuras ir atbildīgas par Eiropas struktūrfondiem un investīciju (ESI) fondiem. Tas ir nepieciešams solis, lai dalībvalstu iestādes iesniegtu Komisijai izdevumu pārskatu. Līdz ar to pastāv risks, ka 2014.–2020. gada plānošanas periodā budžeta izpilde kavēsies vairāk nekā 2007.–2013. gada plānošanas periodā.

Komisija 2015. gadā izveidoja augsta līmeņa ekspertu grupu, lai tā novērtētu un sekmētu dalībvalstu īstenotos vienkāršošanas pasākumus, kas paredzēti ESI fondu līdzekļu saņēmējiem, un lai atvieglotu sagatavošanos plānošanas periodam pēc 2020. gada.

Ko mēs iesakām

Mēs ieteicām Komisijai:

- o pamatos pārskatīt ESI fondu koncepciju un darbības mehānismu, kad tiks sagatavots tiesību akta priekšlikums nākamajam plānošanas periodam, ņemot vērā arī ierosinājumus, ko formulējusi augsta līmeņa grupa vienkāršošanas jautājumos;
- o likt lietā pieredzi, kas gūta 2007.–2013. gada plānošanas periodā, un ziņot par mērķtiecīgi analizētajiem dalībvalstu attiecināmības noteikumiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā, kā arī izmantot iegūtos rezultātus, lai sniegtu norādījumus dalībvalstīm par to, kā vienkāršot noteikumus un kā izvairīties no nevajadzīgi sarežģītiem un/vai apgrūtinājošiem noteikumiem;
- o iesniegt tiesību akta priekšlikumu, lai grozītu spēkā esošo regulu attiecībā uz to finanšu instrumentu attiecināmības perioda pagarināšanu, kurus pārvalda dalīti;
- o paskaidrot dalībvalstīm, īpaši publiskajiem saņēmējiem, atgūstama PVN jēdzienu, lai nepieļautu atšķirīgu interpretāciju jēdzienam “neatgūstams PVN” un izvairītos no ES līdzekļu neoptimālas izlietošanas;
- o nodrošināt, ka visi izdevumi, kuri saistīti ar ERAF un ESF finanšu instrumentiem 2007.–2013. gada plānošanas periodā, tiek iekļauti noslēguma deklarācijās pietiekami agri, lai dalībvalstis varētu veikt pārbaudes, un mudināt dalībvalstis revidēt finanšu instrumentus, kad tās gatavojas slēgt programmas.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmeljoša informācija par ES izdevumu revīziju apakškatērijā “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija” ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 6. nodaļā.

Dabas resursi

58,6 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Šajā izdevumu jomā ietilpst kopējā lauksaimniecības politika (KLP), kopējā zivsaimniecības politika (KZP) un vides pasākumi.

Kopējā lauksaimniecības politika ir pamats ES izdevumiem lauksaimniecības jomā. Tās mērķi ir celt lauksaimniecības ražīgumu, panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt produktu pieejamību tirgū un panākt, lai patērētāji piedāvātos produktus saņemtu par samērīgām cenām.

KLP īsteno ar divu fondu starpniecību: no Eiropas Lauksaimniecības Garantiju fonda (ELGF) pilnībā finansē ES tiešo atbalstu un tirgus pasākumus un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) kopā ar dalībvalstīm līdzfinansē lauku attīstības programmas. KLP izdevumu pārvaldību daļa ar dalībvalstīm. Izdevumus no abiem fondiem īsteno aptuveni 80 maksājumu aģentūras, kuras atbild par atbalsta pieteikumu attiecināmības pārbaudi un maksājumu veikšanu saņēmējiem.

KZP īsteno galvenokārt ar Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) starpniecību, un šo fondu dalīti pārvalda Komisija un dalībvalstis. ES vides politiku centralizēti pārvalda Komisija, un šīs jomas izdevumus finansē lielākoties saskaņā ar programmu *LIFE*.

Ko mēs konstatējam

Būtisks kļūdu līmenis?

Lauksaimniecība – tirgus un tiešais atbalsts:

jā

Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība:

jā

Aplēstais kļūdu līmenis¹

Dabas resursi kopā:

2,9 %

(2014. gadā – 3,6 % / neietverot savstarpējās atbilstības kļūdas – 3,0 %)

Lauksaimniecība – tirgus un tiešais atbalsts:

2,2 %

(2014. gadā – 2,9 % / neietverot savstarpējās atbilstības kļūdas – 2,2 %)

Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība:

5,3 %

(2014. gadā – 6,2 % / neietverot savstarpējās atbilstības kļūdas – 6,0 %)

Tostarp

¹ Pēc KLP tiesiskā regulējuma izmaiņām datus par 2015. gadu nav ietvertas skaitļos izteiktas savstarpējās atbilstības kļūdas. 2014. gadā šī pieeja netika piemērota.

Kļūdu raksturs un to veidi ievērojami atšķiras ELGF un citās dabas resursu izdevumu jomās.

Lauksaimniecība – tirgus un tiešais atbalsts (ELGF)

Daudzu mūsu veiktajās revīzijās konstatēto kļūdu iemesls ir neprecizitātes saņēmēju iesniegtajās deklarācijās vai neattiecināmas deklarācijas, un visbiežāk sastopamā kļūda ir pārāk lielas lauksaimniecības platības deklarēšana. Šādas kļūdas konstatējām 12 no 18 apmeklētajām dalībvalstīm.

Pēdējos gados ir uzlabojusies zemes gabalu identifikācijas sistēmā (ZGIS) reģistrēto datu ticamība, tomēr mēs vēl arvien atrodam kļūdas deklarētajās zemes platībās. Mēs atzīstam, ka neprecizitātes zem 2 % robežas ir grūti atklāt un izlabot. Tomēr lielas atšķirības starp ZGIS reģistrētajiem attiecināmības datiem un faktiski attiecināmo zemes platību, kas redzama šajā sistēmā saglabātajās ortofotogrāfijās (attēlos no gaisa), bija jāatklāj un jāizlabo (piemēram, šādas kļūdas mēs konstatējām Grieķijā, Spānijā, Itālijā un Apvienotajā Karalistē).

Cits kļūdu avots, kas saistīts ar lauksaimniecības zemes kopējo platību, ir skaidrojams ar to, ka attiecināmu pastāvīgu ganību definīcija dalībvalstīs neatbilst ES tiesību aktiem.

Piemērs valsts attiecināmības kritērijiem, kas neatbilst ES tiesību aktiem

Francijas iestādes piešķir atbalstu par noganāmu virsāju arī tādām platībām, kurās aug gan attiecināmi zālaugi, gan neattiecināma veģetācija, piemēram, krūmi un blīvas koku audzes. Par to jau esam ziņojuši 2013. gada pārskatā, tomēr joprojām atklājam šādus gadījumus (2015. gadā – sešus).

Vairākos gadījumos, kad skaitļos izsakāmas kļūdas bija pieļāvuši lauksaimniecības atbalsta galasaņēmēji, dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 0,3 procentpunktiem zemāks. Turklāt mēs konstatējām četrus gadījumus, kad kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Šīs kļūdas veidoja 0,6 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī. Mēs konstatējām nepilnības arī korekcijās, kas piemērotas Komisijas novērtējumā par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondam aplēsto kļūdu līmeni.

Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība

Kļūdu galvenie iemesli šajā izdevumu kategorijā bija neattiecināmi saņēmēji, darbības, projekti vai izdevumi un publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana. Turklāt mēs atklājām arī kļūdas, kas attiecas uz agrovides saistību neievērošanu un pārāk liela attiecināmo hektāru skaita deklarēšanu.

Neattiecināmu izdevumu vai darbību piemērs

Rumānijā mēs konstatējām, ka valsts iestādes pienācīgi neņem vērā ražošanas ciklu skaitu, kad tās aprēķina izdevumus, izmantojot vienkāršotu izmaksu iespēju. Tāpēc visiem saņēmējiem regulāri tika aprēķināti pārāk lieli maksājumi. Turpmākās pārbaudēs mēs secinājām, ka laikposmā no 2012. gada (kad atbalstu ieviesa) līdz 2015. gada oktobrim izdevumi līdz pat 152 miljoniem EUR no 450 miljonu EUR kopsummas varētu būt neattiecināmi. Vienkāršotu izmaksu iespēja var samazināt dalībvalstu un saņēmēju administratīvo slogu, taču šīs metodes pamatā jābūt pareizai metodoloģijai, īpaši – vienkāršotās izmaksas ir jāaprēķina precīzi.

Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas piemērs

Mēs konstatējām publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas gadījumus Vācijā, Grieķijā, Itālijā un Rumānijā. Piemēram, Itālijā iestādes novērtēja ES dotācijas finansētu iepirkumu viensliežu dzelzceļa būvei (šī infrastruktūra bija paredzēta, lai lauksaimniekiem atvieglotu olīvu pārvadāšanu), galvenokārt pamatojoties uz nesaistītiem papildu būvdarbiem (jauni ceļi, notekūdeņi un ūdensvads). Tas neatbilst Itālijas publiskā iepirkuma noteikumiem.

Šajā izdevumu jomā daudzos gadījumos, kad skaitļos izsakāmas kļūdas bija pieļāvuši galasaņēmēji, dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,7 procentpunktiem zemāks. Turklāt mēs konstatējām dažus gadījumus, kad kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Šīs kļūdas veidoja 1,5 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī.

Citi iekšējās kontroles un darbības rezultātu elementi

Saskaņā ar mūsu veikto izvērtējumu Komisijas atbilstīguma revīzijas lauksaimniecībā kopumā atbilst starptautiskajiem revīzijas standartiem un galvenajiem reglamentējošajiem noteikumiem. Mēs konstatējām arī to, ka saistībā ar atbilstības noskaidrošanas procedūrām Komisija ir ievērojami samazinājusi atvērto lietu skaitu. Tomēr Komisijas revīzijas rokasgrāmatās nav iekļautas detalizētas revīzijas procedūras un dokumentēšanas prasības attiecībā uz to datu apstiprinājumpārbaudēm, kurus dalībvalstis iesniegušas par finanšu korekcijām, un dažos gadījumos mēs neatradām pietiekamus un atbilstīgus revīzijas pierādījumus tam, ka šādas pārbaudes ir notikušas.

Sešās maksājumu aģentūrās, ko apmeklējām saistībā ar ELGF un ELFLA izdevumiem, mēs konstatējām galveno kontroles mehānismu trūkumus attiecībā uz ZGIS, administratīvajām pārbaudēm, pārbažu uz vietas kvalitāti un nepareizu maksājumu atgūšanas procedūrām. Piecās no sešām maksājumu aģentūrām mēs atklājām trūkumus administratīvajās pārbaudēs, ko tās bija veikušas, lai pārliecinātos par maksājumu attiecināmību lauku attīstības jomā. Rīcības plāni, kuru mērķis ir novērst biežu kļūdu pamatcēloni, tiek atjaunināti, taču publiskā iepirkuma jomā nepieciešami turpmāki uzlabojumi.

Zivsaimniecības jomā mēs konstatējām, ka visās piecās mūsu pārbaudītajās revīzijās bija trūkumi revīzijas pārraudzībā un dokumentēšanā. Kad mēs atkārtojām Komisijas veikto revīziju Rumānijā, atklājās nepilnības vadošās iestādes īstenotajās administratīvajās pārbaudēs, īpaši saistībā ar iepirkumu.

Kad 2015. gadā novērtējām ar darbības rezultātiem saistītus jautājumus lauku attīstības ieguldījumu projektos, mēs konstatējām, ka lielākā daļa caurskatīto projektu atbilda saņēmēju vajadzībām gan veikto būvdarbu un piegādāto produktu mēroga, gan kvalitātes ziņā. Tomēr dažos gadījumos projekti bija plašāki nekā nepieciešams. Turklāt atbalsta ievirze un projektu atlase nebija tik stingra, kā vajadzētu, un dažiem projektiem nebija pietiekamu pierādījumu par to, ka izmaksas bija pamatotas (sk. piemēru turpmāk). Kopumā šajos jautājumos uzlabojumu nav.

Nepamatotu izmaksu piemērs

Slovākijā mēs secinājām, ka maksājumu aģentūra nav pienācīgi pārbaudījusi, vai saņēmēja deklarētās izmaksas par uzglabāšanas iekārtu celtniecību bija pamatotas. Mēs atklājām, ka iepirktā cementa cena bija sešas reizes lielāka nekā parastā tirgus cena un ka projekta izmaksām bija jābūt par vairāk nekā 50 % zemākām.

Ko mēs iesakām

Mēs sniedzam turpmāk minētos ieteikumus.

- Attiecībā uz ELGF Komisijai jāturpina uzraudzīt gadījumus, kad valsts tiesību akti neatbilst ES tiesību aktiem, kā arī jāpārbauda, vai dalībvalstis, kuru ZGIS kvalitātes novērtējums ir negatīvs, veic vajadzīgos koriģējošos pasākumus.
- Lauku attīstībā Komisijai ir jānodrošina, lai valstu rīcības plāni ietver konkrētus pasākumus publiskā iepirkuma kļūdu samazināšanai.
- Gan attiecībā uz ELGF, gan lauku attīstību Komisijai jāveic pasākumi, lai uzlabotu apliecinātājiestāžu darbu dalībvalstīs, un jānodrošina, lai dati, ko iesniedz dalībvalstis un ko izmanto finanšu korekciju aprēķināšanai, tiktu pienācīgi pārbaudīti.
- Zivsaimniecības jomā Komisijai jāveic pasākumi, lai nodrošinātu atbilstīguma revīziju veikšanu saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmeljoša informācija par ES izdevumu revīziju dabas resursu jomā ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 7. nodaļā.

“Globāla Eiropa” 6,9 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Šie izdevumi attiecas uz tādām jomām kā ārpolitika, atbalsts ES kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm, kā arī attīstības palīdzība un humānā palīdzība jaunattīstības valstīm un kaimiņvalstīm (izņemot Eiropas attīstības fondus – sk. 49.–51. lpp.).

Izdevumus veic vairāk nekā 150 valstīs, izmantojot plašu sadarbības instrumentu klāstu un dažādas piegādes metodes. Izdevumus tieši īsteno vairāki Komisijas ģenerāldirektorāti vai nu centrālajos dienestos Briselē un ES delegācijas saņēmējvalstīs, vai netieši saņēmējvalstīs vai starptautiskās organizācijas.

Ko mēs konstatējam

Būtisks kļūdu līmenis?

Jā

Aplēstais kļūdu līmenis:

2,8 % (2014. gadā – 2,7 %)

Mūsu revīzijas darbā visbiežāk konstatētais kļūdu veids ir neattiecināmi izdevumi, kurus deklarējuši galasaņēmēji. Tie ir izdevumi par darbībām, kas nav paredzētas līgumos vai kas notikušas ārpus attiecināmības perioda. Mēs atklājām arī gadījumus, kad netika ievērotas juridiskās saistības vai līgumsaistības, tostarp iepirkuma noteikumi un noteikums par izcelsmi, netiešās izmaksas, kuras nepareizi pieskaitītas kā tiešās izmaksas, vai neattiecināmu nodokļu iekļaušanu.

Citas konstatētās kļūdas attiecas uz gadījumiem, kad Komisija pieņēma un dzēsa maksājumu par pakalpojumiem, būvdarbiem vai piegādēm, par kuriem saņēmējam vēl nebija radušies izdevumi vai par kuriem saņēmējs nevarēja iesniegt izdevumus apliecinošus dokumentus. Mēs atklājām arī gadījumus, kad Komisija bija kavējusies ar izdevumu validēšanu un no tās izrietošo atļauju veikt maksājumus.

Piemērs izdevumiem, kas nebija radušies

Ar ārpolitikas instrumentu programmas starpniecību finansētās dotācijas ietvaros ar mērķi atbalstīt ballistisko raķešu neizplatīšanu mēs konstatējām, ka Komisija bija pieņēmusi Eiropā bāzēta pētniecības fonda deklarētos izdevumus, kas balstījās aplēstās personāla izmaksās, kuras pārsniedza faktiski radušās izmaksas.

Līgumā neparedzētu izdevumu piemērs

Projektā, ko Mjanmā īstenoja starptautiska organizācija ar mērķi apkarot narkotiku lietošanu, mēs konstatējām, ka Komisija bija pieņēmusi izdevumus, kas saistīti ar darbinieku mācībām, taču šie izdevumi attiecīgajā līgumā nebija paredzēti.

Cita līdzekļu devēja finansētu izdevumu piemērs

Mēs pārbaudījām Komisijas maksājumu humānās palīdzības organizācijai, kura risināja Sīrijas krīzi, un konstatējām, ka tā ir deklarējusi izmaksas par pārtikas pārvadājumiem, ko bija finansējis cits līdzekļu devējs.

Mēs neatradām kļūdas maksājumos, ko Komisija tieši veica valstu vispārējā budžetā, ņemto vērā, ka Komisija diezgan elastīgi lemj par to, vai valsts ir ievērojusi attiecināmības kritērijus. Arī maksājumos, ko veic tādu darbību atbalstam, kurās ir iesaistīti vairāki starptautiski līdzekļu devēji, kļūdu risks ir zemāks, tāpēc ka izdevumus, kas nav attiecināmi saskaņā ar ES noteikumiem, var segt no citu līdzekļu devēju iemaksām.

Pārbaudot darījumus, mēs atklājām, ka mērķsadarbības projektos, ko finansēja saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumentu, netiešās izmaksas ir ievērojami augstākas, nekā tas būtu pieņemams dotāciju gadījumā. Šim instrumentam nav noteikts maksimālais apmērs izmaksu segšanai ar vienreizēju maksājumu vai pēc vienotas likmes, un tas rada risku, ka īstenotājas dalībvalsts partneris var gūt peļņu.

Ko mēs iesakām

Mēs ieteicām Komisijai:

- pastiprināt pārbaudes, lai pārliecinātos par kvalitāti izdevumu apstiprinājumpārbaudēs, kas tiek veiktas līdzekļu saņēmēju uzdevumā, un pilnveidot ārējiem revidentiem sniegtos darbuizdevumus;
- lai sniegtajā informācijā uzlabotu statistikas datu precizitāti, pārskatīt metodoloģiju, ko Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts izmanto aplēstā kļūdu līmeņa aprēķināšanai;
- veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar mērķsadarbības instrumentu sniegtais finansējums atbilst peļņas negūšanas noteikumam un pareizas finanšu pārvaldības principam.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmējoša informācija par ES izdevumu revīziju kategorijā "Globālā Eiropa" ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 8. nodaļā.

“Drošība un pilsonība”

2,1 miljards EUR

Ko mēs revidējam

Šajā izdevumu jomā ir grupēti dažādi politikas virzieni, kuru kopīgais mērķis ir nostiprināt ES pilsonības jēdzienu, veidojot brīvības, tiesiskuma un drošības telpu bez iekšējām robežām. Izdevumi aptver tādas jomas kā robežu aizsardzība, imigrācijas un patvēruma politika, tieslietas un iekšlietas, sabiedrības veselība, patērētāju tiesību aizsardzība, kultūra, jaunatne, informācija un dialogs ar iedzīvotājiem. Tie veido nelielu, bet aizvien pieaugošu daļu no ES budžeta (aptuveni 1,4 %).

Gandrīz vienu trešo daļu no tiem īsteno 12 decentralizētas aģentūras, par kurām sagatavojam atsevišķus īpašus gada ziņojumus. Mēs revidējam migrācijas un drošības jomu, kuras izdevumi bija vislielākie (40 %).

Izdevumus migrācijas un drošības jomā īsteno lielākoties dalītā pārvaldībā dalībvalstis un Komisija. Tomēr 2015. gadā nozīmīgu (vienu ceturto) daļu tieši pārvaldīja Komisija. Tāpēc mēs pārbaudījām galvenās sistēmas, par kurām ir atbildīgs Komisijas Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts, un pievērsāmies tieši pārvaldītajām gan dotācijai, gan iepirkuma procedūrām, gan arī Komisijas veiktajam novērtējumam par dalībvalstu sistēmām dalīti pārvaldīto līdzekļu apsaimniekošanai.

Ko mēs konstatējam

Mēs secinājam, ka Komisijas tieši pārvaldītajās dotācijās un iepirkuma procedūrās bija ieviesti Finanšu regulā noteiktie kontroles mehānismi un ka būtisku trūkumu nebija.

Savukārt Komisijas novērtējumos par *SOLID* programmas (“Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība”) 2007.–2013. gadam pārvaldības un kontroles sistēmām dalībvalstīs mēs konstatējam dažus ierobežojumus. Mēs atklājām, ka savos novērtējumos Komisija nebija ietvērusi galveno iekšējās kontroles mehānismu pārbaudes, bet vairāk koncentrējusies uz kontroles procedūru izpratni un to dokumentēšanu. Tādējādi Komisijas riska novērtējums dažos gadījumos, iespējams, bija nepamatoti zems. Turklāt programmām, kurās Komisija risku vērtēja kā mazu, tā veica salīdzinoši nedaudz *ex post* revīziju dalībvalstīs. Mēs uzskatām, ka tas samazina dalībvalstu izdevumu ticamību *SOLID* programmā.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmējoša informācija par ES izdevumu revīziju kategorijā “Drošība un pilsonība” ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 8. nodaļā.

Administrācija 9,0 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Šī kategorija attiecas uz ES iestāžu un pārējo struktūru izdevumiem. Šīs iestādes un struktūras ir: Komisija, Parlaments, Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD), Eiropadome un Padome, Eiropas Savienības Tiesa, Eiropas Revīzijas palāta (ERP), Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, Reģionu komiteja, Eiropas Ombuds un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs.

Izdevumi cilvēkresursiem (algas, pensijas un pabalsti) veido aptuveni 60 % no kopsummas. Atlikusī daļa ir izdevumi par ēkām, aprīkojumu, enerģiju, komunikācijām un informācijas tehnoloģijām.

Informācija par Eiropas Savienības aģentūru, citu decentralizēto struktūru un Eiropas Skolu revīziju rezultātiem ir sniegta īpašajos gada ziņojumos, kurus publicē atsevišķi kopā ar rezultātu kopsavilkumu. ERP pašas izdevumus revidē ārēja komercsabiedrība, un revidenta ziņojumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un mūsu tīmekļa vietnē.

Ko mēs konstatējam

Būtisks kļūdu līmenis?
Nē

Aplēstais kļūdu līmenis:
0,6 % (2014. gadā – 0,5 %)

Sistēmu pārbaudē mēs neatklājām nopietnas nepilnības. Tomēr dažās jomās vairākās iestādēs un struktūrās ir iespējami uzlabojumi. Tie ir uzskaitīti ieteikumos.

Ko mēs iesakām

Mēs sniedzam turpmāk minētos ieteikumus.

- Eiropas Parlamentam ir stingrāk jāuzrauga, kā politiskās partijas piemēro noteikumus un procedūras izdevumu atļaušanai un veikšanai un iepirkumam.
- Komisijai ir jāuzlabo sistēmas, lai laikus atjauninātu to informāciju par darbinieku personisko stāvokli, kuru izmanto ģimenes pabalstu aprēķinā.
- Eiropas Ārējās darbības dienestam ir jāpastiprina vietējo darbinieku darbā pieņemšanas procedūras un delegāciju organizētās iepirkuma procedūras, ko piemēro līgumiem ar vērtību zem 60 000 EUR.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmeļoša informācija par ES izdevumu revīziju administrācijas jomā ir atrodama 2015. gada pārskata par ES budžetu 9. nodaļā.

Eiropas attīstības fondi (EAF)

3,1 miljards EUR

Ko mēs revidējam

Ar EAF tiek sniegta Eiropas Savienības palīdzība attīstības sadarbībai Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīs un aizjūras zemēs un teritorijās (AZT). EAF izdevumu un sadarbības instrumentu mērķis ir izskaust nabadzību un sekmēt ĀKK valstu un aizjūras zemju un teritoriju ilgtspējīgu attīstību un integrāciju pasaules ekonomikā.

Šos fondus finansē ES dalībvalstis, un tos īsteno vai nu ar konkrētu projektu starpniecību, vai sniedzot budžeta atbalstu (iemaksa valsts vispārējā budžetā konkrētas politikas vai mērķa īstenošanai). Katru Eiropas Attīstības fondu reglamentē īpaša finanšu regula.

Ārējo atbalstu, ko finansē no EAF, īsteno liela riska apstākļos, īpaši tāpēc, ka pasākumi ir ģeogrāfiski izklaidēti un partnervalstu institucionālā un administratīvā spēja ir vāja. Tos pārvalda Eiropas Komisija ārpus ES vispārējā budžeta, un atsevišķus atbalsta veidus pārvalda Eiropas Investīciju banka (EIB).

Ko mēs konstatējam

EAF pārskatu ticamība:

2015. gada pārskati patiesi atspoguļo EAF finanšu stāvokli, to darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas.

Vai EAF ieņēmumos ir būtisks kļūdu līmenis?

Nē

Vai EAF maksājumos ir būtisks kļūdu līmenis?

Jā

Aplēstais kļūdu līmenis:

3,8 % (2014. gadā – 3,8 %)

Mēs konstatējam, ka EAF izdevumos budžeta atbalstam un vairāku līdzekļu devēju finansētās darbībās, ko īsteno starptautiskās organizācijas, kļūdu iespējamība ir ievērojami mazāka nekā citos EAF maksājumos. Tomēr tas ir saistīts ar šā finansējuma veida būtību un lielo elastību, ko Komisija var piemērot, kad jālemj, vai vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Piemēram, vairāku līdzekļu devēju projektos Komisija uzskata, ka nosacījumi maksājuma veikšanai ir izpildīti, ja vien pārējo līdzekļu devēju iemaksātā kopsummā ir pietiekama, lai segtu izmaksas, kas nav attiecināmas saskaņā ar EAF noteikumiem.

Attiecībā uz to maksājumu pareizību, kas saistīti ar budžeta atbalstu, mūsu revīzija nevar sniegties tālāk par posmu, kad atbalsts ir izmaksāts partnervalstij. Tāpēc mēs nevaram atklāt iespējamās nepilnības līdzekļu izlietojumā pēc tam, kad tie ir iekļauti valsts budžetā.

Kopumā, tāpat kā iepriekšējos gados, EAF izdevumos konstatētais kļūdu līmenis, tostarp dažās galīgajās izdevumu deklarācijās, kurām bija veiktas izdevumu apstiprinājumpārbaudes un ārējās revīzijas, liecina par trūkumiem šajās *ex ante* pārbaudēs. Kļūdas, ko izraisījis izdevumus apliecinājošu dokumentu trūkums un iepirkuma noteikumu neievērošana (sk. piemērus), veido vairāk nekā divas trešdaļas no aplēstā kļūdu līmeņa.

Piemērs. Neiesniegti izdevumu pamatošanai nepieciešamie apliecinājošie dokumenti

Mēs pārbaudījām kāda EAF projekta finansētus izdevumus par laboratorijas, informācijas tehnoloģiju un biroja iekārtu iegādi Mozambikā. Saistībā ar četriem no desmit izlasē iekļautajiem maksājumiem mums nevarēja iesniegt pienācīgus apliecinājošus dokumentus par šo preču iepirkumu un piegādi.

Piemērs. Saņēmējs nav ievērojis iepirkuma noteikumus

Mēs revidējām lauksaimniecības produktu pārbažu laboratorijas iekārtas iepirkumu Etiopijā un atklājām, ka līgums bija tieši piešķirts uzņēmumam bez jebkādas noteikumos paredzētās konkurētspējīgas iepirkumu procedūras. Turklāt atlasītais uzņēmums darbojās vienīgi kā starpnieks un nebija iegādāto iekārtu pilnvarots izplatītājs.

Kopumā, ja Komisija būtu izmantojusi visu informāciju, lai izlabotu kļūdas, ko EAF finansētajos projektos bija pieļāvusi pati vai bija pieļāvuši saņēmēji, aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,7 procentpunktiem zemāks.

Komisijas Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts, kurš pārvalda gandrīz visus saskaņā ar EAF veiktos izdevumus, 2015. gadā pieņēma jaunu rīcības plānu trūkumu novēršanai savā kontroles sistēmā. Vēl ir par agru novērtēt šo pasākumu virzību. Mēs konstatējam arī to, ka iepriekšējais 2013. gadā pieņemtais rīcības plāns ir lielākoties izpildīts – 19 pasākumi ir pabeigti un atlikušie četri tiks pabeigti līdz 2015. gada beigām.

Ko mēs iesakām

Mēs ieteicām Komisijai:

- pastiprināti uzraudzīt saņēmēju tieši pasūtīto revīziju un izdevumu apstiprinājumpārbažu kvalitāti;
- pārskatīt korekciju aplēsi un uzlabot riska un kļūdu līmeņa novērtējumu izdevumiem, ko netieši pārvalda kopā ar saņēmējvalstīm;
- piemērot atbilstošas sankcijas struktūrām, kas nepilda pienākumu sniegt Palātas revidentiem vajadzīgos apliecinājošos dokumentus.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Izsmeljoša informācija par Eiropas attīstības fondu revīziju atrodama 2015. gada pārskatā par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF).

Revīzijas pieeja īsumā

ERP ticamības deklarācijas atzinumi balstās uz objektīviem pierādījumiem, kas iegūti revīzijas pārbaudēs saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revidenti strādā, izmantojot turpmāk minētās metodes.

Pārskatu ticamība

Vai ES pārskatos ir sniegta pilnīga un precīza informācija?

ES budžets ir sarežģīts. Komisijas ģenerāldirektorāti katru gadu veic simtiem tūkstošu grāmatojumu, kuros ir iekļauta informācija no daudziem un dažādiem avotiem (tostarp dalībvalstīm). Mēs pārbaudām, vai grāmatvedības procesi darbojas pienācīgi un vai to izmantošanas rezultātā iegūtie grāmatvedības dati ir pilnīgi, pareizi iegrāmatoti un pienācīgi izklāstīti.

- Vērtē grāmatvedības sistēmu, lai pārliecinātos, vai tā nodrošina labu pamatu ticamu datu iegūšanai.
- Pārbauda galvenās grāmatvedības procedūras, lai pārliecinātos par to pareizu darbību.
- Veic grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes, lai pārliecinātos, ka dati ir sniegti konsekventi un ir pamatoti.
- Tieši pārbauda grāmatojumu izlasi, lai pārliecinātos, vai pakārtotais darījums reāli pastāv un ir precīzi iegrāmatots.
- Pārbauda finanšu pārskatus, lai pārliecinātos, vai tie patiesi atspoguļo finanšu stāvokli.

Darījumu pareizība

Vai ES pārskatiem pakārtotajos ES ieņēmumu un maksājumu par izdevumiem¹ darījumos ir ievēroti tiem piemērojamie noteikumi?

No ES budžeta veic miljoniem maksājumu saņēmējiem gan ES, gan ārpus tās. Lielāko daļu šo izdevumu pārvalda dalībvalstis. Lai iegūtu vajadzīgos pierādījumus, mēs tieši pārbaudām ieņēmumus un maksājumus par izdevumiem un novērtējam sistēmas, ar kuru starpniecību tos pārvalda un pārbauda.

- Izmantojot statistikas metodes, no ES budžeta iegūst darījumu izlases, uz kuru pamata Palātas revidenti veic izvērsta pārbaudes.
- Atlasītos darījumus revidē sīkāk, parasti uz vietas pie galasaņēmējiem (tas var būt lauksaimnieks, pētniecības institūts vai uzņēmums, kas izpilda publiski iepirktus būvdarbus vai pakalpojumus), lai iegūtu tiešus pierādījumus, ka pakārtotais notikums reāli eksistē, ka tas ir pienācīgi iegrāmatots un atbilst noteikumiem, saskaņā ar kuriem veikti attiecīgie maksājumi.
- Kļūdas analizē un klasificē kā skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas.
- Kļūdu ietekmi aprēķina, ekstrapolējot skaitļos izsakāmās kļūdas kā aplēsto kļūdu līmeni.
- Aplēsto kļūdu līmeni salīdzina ar 2 % būtiskuma robežu, un tas nosaka mūsu atzinumu.
- Ieņēmumu sistēmas novērtē, lai noteiktu, cik efektīvi tās nodrošina darījumu likumību un pareizību.
- Ņem vērā citu svarīgu informāciju, piemēram, gada darbības pārskatus un citu ārējo revidentu ziņojumus.
- Lai nodrošinātu, ka fakti ir pareizi, visus konstatējumus apspriež ar valstu iestādēm un Komisiju.
- Mēs pieņemam atzinumus, pamatojoties uz paveikto darbu un iegūtajiem rezultātiem.

1 Maksājumi par izdevumiem ir starpposma maksājumi, galīgie maksājumi un avansu dzēšana.

Eiropas Revīzijas palāta un tās darbs

Eiropas Revīzijas palāta (ERP) ir neatkarīga Eiropas Savienības revīzijas iestāde. Tā atrodas Luksemburgā, un tajā strādā aptuveni 900 revidentu un administratīvo darbinieku no visām ES dalībvalstīm. Kopš dibināšanas 1977. gadā tā ir pievērsusi īpašu uzmanību ES finanšu pārvaldības nozīmīgumam un sekmējusi tās uzlabošanu.

ERP revīzijas ziņojumi un atzinumi ir svarīgs posms ES pārskatatbildības ķēdē. Palātas sagatavotos dokumentus izmanto – īpaši saistībā ar ikgadējo budžeta izpildes apstiprināšanas procedūru –, lai prasītu atbildību no tiem, kuru pienākums ir pārvaldīt ES budžetu. Pārsvārā tā ir Komisija, bet tas attiecas arī uz citām ES iestādēm un struktūrām. Arī dalībvalstīm ir svarīga loma dalītājā pārvaldībā.

Mūsu galvenie pienākumi ir:

- veikt finanšu un lietderības revīzijas galvenokārt ticamības deklarācijas sagatavošanai;
- veikt lietderības revīzijas par tēmām, kas izraudzītas, lai pēc iespējas palielinātu Palātas darba ietekmi;
- sniegt atzinumus par regulām, kas saistītas ar budžeta pārvaldību un citiem svarīgiem jautājumiem.

Palāta cenšas pārvaldīt savā rīcībā esošos resursus tā, lai nodrošinātu pienācīgu līdzsvaru starp dažādām darbībām, panāktu noturīgus rezultātus un pienācīgi aptvertu dažādās ES budžeta jomas.

Palātas sagatavotie dokumenti

Palāta sagatavo:

- **gada pārskatus** par ES vispārējo budžetu un par Eiropas attīstības fondiem. Gada pārskatus galvenokārt veido ticamības deklarācijas atzinumi un rezultāti, un tos publicē katru gadu no oktobra līdz novembrim;
- **īpašos gada ziņojumus**, kuros izklāstīti ERP finanšu revīzijas atzinumi par katru no Eiropas Savienības dažātajām aģentūrām un struktūrām. 2015. gadā publicēti 52 šādi dokumenti;
- **īpašos ziņojumus** par atlasītām revīzijas tēmām, kurus publicē visu gadu. Tie ir galvenokārt lietderības revīziju rezultāti. 2015. gadā publicēti 25 šādi dokumenti;
- **atzinumus**, kurus izmanto Eiropas Parlaments un Padome, kad apstiprina ES tiesību aktus un citus lēmumus, kas būtiski ietekmē finanšu pārvaldību, kā arī citus dokumentus, kam pamatā ir kāda jautājuma izskatīšana. 2015. gadā tika publicēti astoņi atzinumi un divi kopsavilkuma ziņojumi par ES aģentūrām un kopuzņēmumiem;
- **gada darbības pārskatus**, kuros sniegta informācija un ieskats par Palātas darbībām attiecīgajā gadā.

Mūsu darbs uzlabo informētību par ES finanšu pārvaldību un palielina tās pārredzamību, jo tiek sniegta pārlicība par ES finanšu pārvaldības stāvokli un formulēti ieteikumi turpmākiem uzlabojumiem. Tas tiek darīts Eiropas Savienības iedzīvotāju interesēs.

Informācija par Eiropas Savienības aģentūru un citu decentralizēto struktūru revīziju rezultātiem ir atrodama 2015. gada attiecīgajos īpašajos ziņojumos, kas ir pieejami mūsu tīmekļa vietnē (<http://www.eca.europa.eu/lv/Pages/AuditReportsOpinions.aspx>).

2015.gada īpašie ziņojumi

Mūsu īpašie ziņojumi,
galvenokārt saistībā
ar lietderības revīzijām,
ir pieejami visās ES valodās
mūsu tīmekļa vietnē
eca.europa.eu.

55

Iekšzemes ūdensceļu transports Eiropā: modālais īpatsvars un kuģojamības apstākļi nav ievērojami uzlabojušies kopš 2001. gada (Nr. 1/2015)

ES finansējums komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām Donavas upes baseinā: ir nepieciešami turpmāki centieni, lai palīdzētu dalībvalstīm sasniegt ES notekūdeņu politikas mērķus (Nr. 2/2015)

ES garantija jauniešiem: sperti pirmie soļi, bet gaidāmi īstenošanas riski (Nr. 3/2015)

Tehniskā palīdzība: tās devums lauksaimniecībā un lauku attīstībā (Nr. 4/2015)

Vai finanšu instrumentu izmantošana lauku attīstības jomā ir sekmīga un daudzsoļa pieeja (Nr. 5/2015)

ES ETS integritāte un īstenošana (Nr. 6/2015)

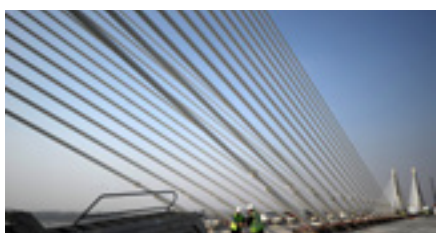
ES policijas misija Afganistānā – neviendabīgi rezultāti (Nr. 7/2015)

Vai ar ES finansiālo atbalstu tiek pienācīgi apmierinātas mikrouzņēmēju vajadzības (Nr. 8/2015)

ES atbalsts cīņā pret spīdzināšanu un par nāvessoda atcelšanu (Nr. 9/2015)

Jāpastiprina centieni risināt publiskā iepirkuma problēmas saistībā ar ES kohēzijas politikas izdevumiem (Nr. 10/2015)

Vai Komisija labi pārvaldīja partnerattiecību nolīgumus zivsaimniecības nozarē (Nr. 11/2015)

ES prioritāti – veicināt uz zināšanām balstītu lauku ekonomiku – nelabvēlīgi ietekmē zināšanu pārneses un konsultāciju pasākumu vāja pārvaldība (Nr. 12/2015)

2015.gada īpašie ziņojumi

ES atbalsts kokmateriālu ražotājvalstīm saskaņā ar *FLEGT* Rīcības plānu (Nr. 13/2015)

56

Vai ĀKK ieguldījumu mehānisms rada pievienoto vērtību (Nr. 14/2015)

ĀKK un ES enerģijas instruments atjaunojamās enerģijas atbalstam Austrumāfrikā (Nr. 15/2015)

Energoapgādes drošības uzlabošana, veidojot iekšējo enerģijas tirgu: jāstrādā vairāk (Nr. 16/2015)

Komisijas atbalsts rīcības grupām jauniešu nodarbinātības veicināšanai: ESF finansējums pārvirzīts, bet nepietiekama koncentrēšanās uz rezultātiem (Nr. 17/2015)

Grūtībās nonākušajām valstīm sniegtā finansiālā palīdzība (Nr. 18/2015)

Lai uzlabotu tehniskās palīdzības sniegšanu Grieķijai, lielāka uzmanība jāpievērš rezultātiem (Nr. 19/2015)

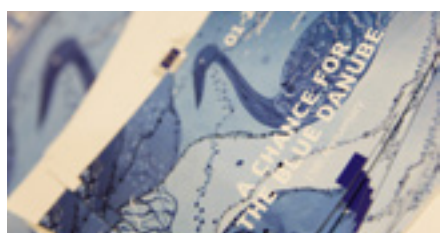
Neienesīgiem ieguldījumiem lauksaimniecībā sniegtā ES lauku attīstības atbalsta izmaksu lietderība (Nr. 20/2015)

Uz rezultātiem vērsta pieeja ES attīstības un sadarbības pasākumos un to risku izvērtējums, kas saistīti ar šo pieeju (Nr. 21/2015)

ES īstenotā kredītreitingu aģentūru uzraudzība ir ļoti izveidota, taču vēl nav pilnībā efektīva (Nr. 22/2015)

Ūdens kvalitāte Donavas upes baseinā: gūti panākumi Ūdens pamatdirektīvas īstenošanā, bet vēl ir daudz darāmā (Nr. 23/2015)

Ar PVN saistītas krāpšanas apkarošana Kopienā: jārikojas aktīvāk (Nr. 24/2015)

ES atbalsts lauku infrastruktūrai — iespējas panākt daudz labāku ieguldīto līdzekļu atdevi (Nr. 25/2015)

KĀ PASŪTĪT ES IZDEVUMUS

Bezmaksas izdevumi

- Viens eksemplārs:
ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vairāk nekā viens eksemplārs vai plakāti/kartes:
Eiropas Savienības pārstāvniecībās
(http://ec.europa.eu/represent_lv.htm),
Eiropas Savienības delegācijās valstīs, kas nav ES dalībvalstis
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_lv.htm),
ar *Europe Direct* dienesta starpniecību
(http://europa.eu/contact/index_lv.htm)
vai piezvanot uz tālruna numuru 00 800 6 7 8 9 10 11 (zvanišana bez maksas no jebkuras vietas Eiropas Savienībā) (*).

(* Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Maksas izdevumi

- Ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).

Šā fotoattēla reproducēšanai atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam un arhitektiem:

© ES 2016 Avots: ERP, ERP ēku arhitekti *Jim Clemes* (2004. un 2013. g.) un *Paul Noël* (1988. g.), 52. lpp.

Turpmāk uzskaitīto fotoattēlu reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts autortiesību īpašnieks, avots un fotogrāfa vārds (ja minēts):

- © ES 2016 Avots: ERP – 2. lpp.; fotoattēli īpašajos ziņojumos Nr. 15/2015 un Nr. 25/2015, 56. lpp.;
Avots: EK – Audiovizuālais dienests / fotogrāfi: *Luis Robayo*, 28. lpp.; *Simon Maina*, 51. lpp.; *Sakis Mitrolidis*, 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 5/2015);
- © ES 2015 Avots: EK – Audiovizuālais dienests / fotogrāfi: *Jennifer Jacquemart*, 26. lpp.; *Genya Savilov*, 45. lpp.;
Oliver Bunic, 46. lpp. (1. fotoattēls); *Angelos Tzortzinis*, 46. lpp. (2. fotoattēls); *Thierry Charlier*, 48. lpp.; *Maciej Szkopanski*, 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 3/2015); *Shlamov Vano*, 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 7/2015); *Quique Garcia*, 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 16/2015);
Avots: ERP – 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 1/2015 un Nr. 2/2015); 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 20/2015);
- © ES 2014 Avots: EK – Audiovizuālais dienests / fotogrāfi: *Denis Lovrovic*, 23. lpp., 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 8/2015) un 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 17/2015); *Sylvain Thomas*, 33. lpp. (1. un 2. fotoattēls) un 34. lpp.; *Charly Triballeau*, 42. lpp. (2. fotoattēls); *Jose Jordan*, 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 9/2015); *Etienne Ansotte*, 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 23/2015);
Avots: EK – Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts, fotoattēli 25. lpp., 41. lpp., 42. lpp. (1. fotoattēls), 43. lpp., 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 12/2015);
- © ES 2013 Avots: ERP, 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 11/2015);
- © ES 2012 Avots: EK – Audiovizuālais dienests / fotogrāfi: *Robin Utrecht*, 38. lpp.; *Nikolay Doychinov*, 27. un 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 10/2015); EP/PE, 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 18/2015);
Avots: EK – Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts / fotogrāfi: *Andrei Pungovschi*, 16. lpp.; *Jan-Joseph Stok*, 21. lpp.;
- © ES 2011 Avots: ERP, 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 19/2015);
Avots: EK – Audiovizuālais dienests / fotogrāfi: *Anoek De Groot*, 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 6/2015); *Etienne Ansotte*, 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 22/2015);
- © ES 2009 Avots: EK Audiovizuālais dienests / fotogrāfe: *Melinda Bodo*, 55. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 4/2015);
- © ES 2008 Avots: EK – Audiovizuālais dienests / fotogrāfs: *Laurent Chamussy*, 6. lpp.;
- © ES 2001 Avots: EK – Audiovizuālais dienests, fotoattēli 12. lpp., 31. lpp., 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 14/2015 un Nr. 24/2015);
- © ES 1999 Avots: EK – Attīstība un sadarbība – *Europeaid* / fotoattēls 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 21/2015);
- © ES 1995 Avots: EK Audiovizuālais dienests / fotoattēls: *Estkip* kokapstrādes uzņēmums Jehvi, 56. lpp. (attiecas uz īpašo ziņojumu Nr. 13/2015).

Levadraksts un paskaidrojumi ES revidentu sagatavotajiem 2015. gada pārskatiem

Eiropas Revīzijas palāta ir neatkarīga ES ārējās revīzijas iestāde – ES finanšu sargātāja. Šajā publikācijā ir sniegts galveno konstatējumu un secinājumu kopsavilkums, kas balstīts ERP 2015. gada pārskatos par ES vispārējo budžetu un par Eiropas attīstības fondiem. Tas aptver pārskatu ticamību, ieņēmumu un izdevumu pareizību, kā arī apskatu par rezultātu sasniegšanu ar budžetu. Pilns gada pārskatu teksts ir pieejams tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu un *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Publikāciju birojs